Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 36 (1039)

10.09.2021

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

ТӘЖТАЖАЛ

ІНДЕТ ӨРШІП, ТОЙ – ТОМАЛАҚ ТОҚТАМАЙ ТҰР

АДАМЗАТ БАЛАСЫНЫҢ ҚАТЕРЛІ ДЕРТКЕ БОЙ ҮЙРЕТІП АЛҒАНЫ СОНШАЛЫҚ, ҚОРҚЫП, ҮРКУДІ ҚОЙҒАН. «COVID-19» БЕН ПАНДЕМИЯНЫҢ АЛУАН ТҮРЛІ МУТАЦИЯЛАРЫ ӨРШІП БАРАДЫ, АДАМ ШЫҒЫНЫ КӨБЕЮДЕ ДЕП ДАБЫЛ ҚАҚСА ДА, ТОЙ-ТОЙЛАУДАН ӨЗГЕЛЕРГЕ БӘЙГЕ БЕРМЕЙТІН ҚАЗЕКЕМ АЛДАРЫНА ЖАН САЛМАЙ ТҰР.

Алматы облысында мониторингтік топ карантин кезінде той өткізудің 233-ің жолын кескен. Республика бойынша Нұр-сұлтан және Алматы қалаларымен бірқатар облыстарда індеттің өршуі қызыл аймақтан өтіп, қоңыр-қызыл аймаққа өткен-ді. Қалың бұқараның денсаулығын жіті бақылауға байланысты «Халықтың санитариялық-эпидемияға қарсы және санитариялық-профилактикалық іс-шаралардың сақталуын бақылау мақсатында Алматы облысы бойынша жергілікті атқарушы органдардың жанынан 268 мониторингтік топ құрылған болатын. Осы айтулы мониторингтік топ жыл басынан бері 28 463 рейд жүргізіп, 152 288 нысанды қамтып, 1369 карантин режимін бұзу фактісін анықтаған. Қадағалау нәтижесінде 735 нысанға 89 миллион теңгеге айыппұл салынған. Оның 233-і жаппай отбасылық және ұжымдық іс-шараларды, яғни, той, қыз ұзату, құдалық және туған күндер өткізу бойынша қоғамдық тамақтану нысандарында анықталған. Бұдан бөлек жеке тұрғындарға, індеттің қатты өршуіне байланысты карантин мен бетперде режимін сақтамағаны үшін жеке тұлғаларға 592 хаттама толтырылған.

«Құдайда сақтанғанды сақтаймын» дегенін біздің қазекеңдер құлақтарына қыстырмапты. Алматы облысы санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің баспасөз қызметінің хабарлауынша, 2020 жылдың қараша айының басынан бүгінгі күнге дейін Еңбекшіқазақ (13), Ескелді (1), Жамбыл (2), Талғар (4) аудандары мен Қапшағай (1), Талдықорған (6), Текелі (1) қалаларында, 28 шағын кәсіпкерлік нысанындарында құқық бұзушылық фактісі анықталғанын айтуда. 18 нысан бойынша аумақтық прокуратура органдарына хат жолданып, 16 нысанға жоспардан тыс тексеру жүргізіліп, жеке тұлғаларға – 57.992.60 теңге сомасында 12 хаттама толтырылған. Өңірдегі үйлестіру орталықтарының атқарған жұмыстарының нәтижесінде жыл басынан бері орталыққа 156 шұғыл хабарлама түскен. Тексеріс барысында карантин талаптарын бұзу дерегінің 90 жағдайы қоғамдық тамақтану нысандарында болғандығы анықталған. Қыркүйектің 2-4 аралығындағы ақпаратта облыс бойынша карантин талаптарын бұзғандарға 3 миллион теңгеге жуық айыппұл салынған.

Сурет ғаламтордан алынды.

Жалғасы 2-бетте

АҢДАТПА

АКЦИЯ АЯСЫНДА 4-бет

МЕКТЕПКЕ ЖОЛ: ДЕПУТАТТАР КӨМЕГІ

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ 5-бет

ОТЫЗ ЖЫЛДА ОТЫЗ ҚАДАМ АТТАЙ АЛМАДЫҚ

ІШТЕ ПІКІР ӨЛГЕНШЕ 7-бет

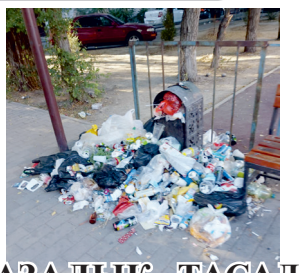

ТАЗАЛЫҚ ТАСАДА ҚАЛЫП ҚОЙДЫ МА?

ПОЗНАНИЕ 10-стр.

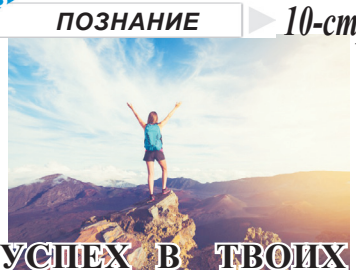

УСПЕХ В ТВОИХ РУКАХ!

БАСПАСӨЗ - 2021

«АЛАТАУ» қоғамдық-саяси газетіне II жарты жылдыққа жазылу жалғасуда

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

редакция арқылы
6 айға – 1820 теңге.
облыстық маңызы бар қалалар үшін "Қазпошта" арқылы
6 айға – 2235,25 теңге.
ауыл тұрғындары үшін
6 айға – 2350,40 теңге.

Полугодовая подписка на общественно-политическую газету «АЛАТАУ»

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

с редакции
6 месяцев – 1820 тенге.
для города областного значения через "Казпочту"
6 месяцев – 2235,25 тенге.
для сельского населения
6 месяцев – 2350,40 тенге.

Индексі: 15534

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТӘЖТАЖАЛ

ІНДЕТ ӨРШІП, ТОЙ-ТОМАЛАҚ ТОҚТАМАЙ ТҰР

Жалғасы. Басы 1-бетте.

Бүгінгі таңда 8265 нысан «Ashyq» жобасы арқылы өз қызметтерін жалғастыруда. Аталған бастаманың мониторинг топтарымен 4376 нысан тексерістен өтіп, жұмыс алгоритмін бұзған 994 нысан анықталған. QR-кодты сканерлеу кезінде облыс бойынша «қызыл» және «сары» мәртебесі бар 1867 келуші анықталған. Оның ішінде «қызыл» мәртебе 1507 келушіде, «сары» мәртебе 621 келушіде тіркелген. Еңбекшіқазақ Жамбыл, Іле, Кербұлақ аудандарымен, Қапшағай, Талдықорған және Текелі қалаларында 2 975 340 теңге сомасына 68 әкімшілік жаза қолданылған «Ashyq»-тағы көрсеткіштер Жетісу өңірінде әлі де эпидахуалдың оңалмағандығын айқындаған. Соңғы тәуліктің өзінде 279 адам вирус жұқтырған. Жалпы, рес-публика бойынша, коронавирустан қорғану мақсатында екпенің I компонентімен 690 743 адам егілген. Вакцинаның екінші бөлігін 574 047 тұрғын қабылдады дейді аталған ведомствоның баспасөз қызметі. Әлемді үрей құшағында ұстаған тәжтажалдыңтекпіні әзірге басылар емес. Ақпарат құралдарында Индияда вирустың тағы бір жаңа түрі өршігені айтылуда. Сондықтан әрбір адам өз денсаулығы үшін денсаулық сақтау министрлігі жүктеген әрі міндеттеген екпені уақытылы қабылдап, карантиндік талаптардың шартын бұзбағаны абзал. Алайда, оған құлақ асып жатқан жандар өкінішке қарай некен саяқ болып тұр. Тығылып той жасап, ас берушілер торға түскен торғайдай тұтылып жатыр. Тіпті той жасағандар мен мейрамхана қожайындарына үлкен көлемде айыппұлдар салынып, тойға барған әр адам басына 80000 теңге айыппұл салынады десе де айылдарын жияр емес.

Айтақын МҰХАМАДИ

ЭКОНОМИКА

ҮЗДІК ӨНДІРІС ОРЫНДАРЫНЫҢ ҮШТІГІНЕ КІРЕДІ

«Hoffmann aluminium» сауда маркасымен «Aluminium of Kazakhstan» ЖШС Қазақстан Республикасының алюминий профильдерін экструзиялауға маманданған көшбасшылар үштігіне кіреді. Кәсіпорын Іле ауданында орналасқан.

Компания 2014 жылы құрылған. Бұл бизнес алюминий профильдерін шығаратын жоғары технологиялық толық циклді зауыт. Кәсіпорын профильдерді престеуден және бояудан бастап, алюминий профильдерін орау желісіне дейін өндірістік процестерді механикаландыру мен автоматтандырудың жоғары деңгейі бар ең заманауи жабдықтармен жабдықталған. Заманауи технологиялық шешімдер өндірістің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін электр энергиясы мен газды тұтынуды айтарлықтай төмендетеді. Зауыттағы жұмысшылардың орташа саны бір маусымда 150-200 адамды құрайды. Жоғары білікті мамандар тобы өнім сапасын қамтамасыз етеді, Түркияның ең ірі ғылыми орталығымен бірлескен зерттеулер жүргізеді, белгілі әлемдік профиль өндірушілерінің тәжірибесін зерттейді.

«Aluminium of Kazakhstan» ЖШС бас директорының экономика және қаржы жөніндегі бірінші орынбасары Данияр Асылбекұлының сөзінше, компания толық технологиялық циклге ие. Шығындарды азайту үшін алюминий сынықтарын алады.

«Биыл біз жылына 5 мың тонна көлемге шығуды жоспарлап отырмыз, түсім шамамен 8 млрд.теңгені құрайды. Өнімдеріміз шетелде де сұранысқа ие. Біз алюминийден профильдер мен бағаналарды экспорттау туралы келісімге қол қойдық», – дейді ол.

Заманауи өндірістік жабдықпен қатар «Aluminium of Kazakhstan» ЖШС-нің өзіндік техникалық бөлімі бар екен. Онда жаңа жүйелер мен профильдер әзірленіп, зертханалық зерттеулер мен өндірістің барлық кезеңінде өнім сапасына бақылау жүргізіледі.

Қазіргі уақытта өндіріс 4 цехтан тұрады: құю цехы, престеу, сырлау, анодтау. Өндірілетін алюминий профильдерінің номенклатурасында 1000-нан астам түрі бар. Компания айналым қаражатын толықтыруға «Сбербанк» АҚ ЕБ-нен жылдық 14 пайызбен несие алған. Жоба «Бизнестің жол картасы 2025» бағдарламасы шеңберінде субсидияланып, ендігіде кәсіпорын үшін кредит мөлшерлемесі 6 пайызды құрап отыр. Даму Қоры кепілдік беру арқылы жобаны да қолдаған.

С. НҮСІП.

БАСПАСӨЗ-МӘСЛИХАТЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ АГЕНТТІГІНІҢ (СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ҚЫЗМЕТ) АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ДЕПАРТАМЕНТІ ОСЫ ЖЫЛДЫҢ 8 АЙЫНДА 87 ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚТЫ ТІРКЕСЕ, ОНЫҢ ІШІНДЕ 78,2 ПАЙЫЗДАН АСТАМЫ НЕМЕСЕ 68 ҚЫЛМЫС СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. БҰЛ ТУРАЛЫ «JETISY MEDIA» АЛАҢЫНДА ӨТКЕН БАСПАСӨЗ-МӘСЛИХАТЫНДА МӘЛІМ БОЛДЫ.

68 СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ҚЫЛМЫСЫ ТІРКЕЛДІ

Жедел-тергеу тәжіри-бесіне сәйкес, сыбайлас жемқорлық қылмыстарының 86,8 пайызы парақорлықпен байланысты, оларға 59 қылмыс жатады. Сыбайлас жемқорлық қылмыстарын жасағаны үшін 154 адам жауапкершілікке тартылған.

ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Алматы облысы бойынша департаменті басшысының бірінші орынбасары Жандос Жұмабаевтың айтуынша, есептік кезеңде бақылаушы органдардың лауазымды тұлғалары тарапынан кәсіпкерлік қызметке заңсыз араласудың 10 фактісі анықталып (26 қылмыс), 35 лауазымды тұлға қылмыстық жауапкершілікке тартылған. Сондай-ақ, 10 кәсіпкерлік субъектісінің құқықтары қорғалыпты. Мемлекеттік бағдарламаларды сүйемелдеу аясында 23 қылмыс тіркелген. 18 тұлға жауапкершілікке тартылып, келтірілген залал 133,3 млн. теңгені құраған, 940,1 млн. теңге көлеміндегі залал қайтарылған.

Өз сөзінде ол есептік кезеңде «жүйелі» сыбайлас жемқорлықтың 8 фактісі анықталғанын да тілге тиек етті. Кешенді іс-шараларды іске асыру нәтижесінде 22 адам әшкереленіпті. 33 қылмыс тіркеліп, 4 қылмыстық іс сотқа жолдаумен аяқталып, 1 адам бас бостандығынан айрылған.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ІНДЕТ

43 БАЛА КОРОНАВИРУС ЖҰҚТЫРДЫ

8 қыркүйектегі жағдай бойынша облыста КВИ зертханалық расталған 45 547 жағдай тіркелген, оның ішінде 32 479 симптом белгілері бар. Бұл жайында облыстық санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің баспасөз-қызметі хабарлады.

100 мың тұрғынға шаққанда КВИ сырқаттанушылық көрсеткіші – 2130,9 құрады.

Облыс бойынша КВИ өсу қарқыны соңғы 2 аптада 0,9% - дан 0,7% - ға дейін төмендеді. Соңғы аптада ең жоғары өсу қарқыны Алакөл, Балқаш, Ескелді, Қарасай аудандарында және Талдықорған қаласында байқалады.

Соңғы тәулікте КВИ-дың 265 жағдайы тіркелді, өсу қарқыны – 0,6%, оның ішінде 224 симптомдық және 41 симптомсыз жағдай.

КВИ анықталған 265 жағдайының 43-і 14 жасқа дейінгі балалар және 3-еуі студенттер арасында анықталған.

Жыл басынан Алматы облысына вакцинаның 1 компонентінен 773 685 доза келіп түсті. Оның ішінде 598 575 доза Гам Ковид Вак, 104 100 доза Sinopharm, 43 010 доза QazVac және 28 000 доза – КоронаВак. Вакцинаның 2 компонентінен 701 310 доза алынды. Оның ішінде 526 200 доза Гам Ковид Вак, 104 100 доза Sinopharm, 43 010 доза QazVac және 28 000 доза – КоронаВак.

Бүгінгі күні облыста вакцинаның 1 компонентінен 74 362, 2 компонентінен 119 952 доза қалып отыр. 8 қыркүйекке қараған күні 699 323 (64%) адам вакцинаның бірінші компонентін алды, екіншісімен 581 358 (53%) тұрғын егілді.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

АУДАН ТЫНЫСЫ

14 МЛН. 585 МЫҢ ТЕҢГЕГЕ АЙЫППҰЛ САЛЫНДЫ

ӨТКЕН ЖЫЛДЫҢ БАСЫНАН ТАЛҒАР АУДАНЫНДА 5396 АДАМНАН ЗЕРТХАНАЛЫҚ СЫНАМАЛАРДЫҢ НӘТИЖЕСІНДЕ «COVID-19» ІНДЕТІ АНЫҚТАЛҒАН. ОЛАРДЫҢ 1327-ІНДЕ АУРУ БЕЛГІЛЕРІ БАЙҚАЛМАҒАН, 4045-СІ СИПТОМДЫ. ҚАЗІРГІ КЕЗДЕ 318 НАУҚАС АМБУЛАТОРИЯЛЫҚ ЕМ ҚАБЫЛДАСА, 751 ТҰРҒЫН ҮЙ КАРАНТИНІНДЕ. БҰЛ ТУРАЛЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ САНИТАРЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚБАҚЫЛАУДЕПАРТАМЕНТІНІҢБАСПАСӨЗ-ҚЫЗМЕТІ ХАБАРЛАДЫ.

Баспасөз-қызметінің мәліметінше, Талғар ауданында екпе алу қарқынды жүргізілуде. Аймақтағы медицина қызметкерлерінің 97 пайызы, білім ошақтарындағы мамандардың 89,8 пайызы, аудандағы мемлекеттік қызметкерлердің 86 пайызы, құқық қорғау органдары мамандарының 82 пайызы, студенттердің 37,1 пайызы вакцина салдырғандар қатарында. Барлығы 36 877 адам екпе алған.

Бүгінде ауданда коронавируспен күрес жан-жақты жүзеге асуда. Науқастарды емдеп, тұрғындардың екпе алуынан бөлек қоғамдық орындардағы карантин талаптарының сақталуы да басты назарда.

Жыл басынан бері мониторингтік топтар 1834 тексеру жұмыстарын жүргізіп, 14 608 нысанды қамтыған. Рейд барысында карантин талаптарын бұзған 155 жағдай анықталып, жалпы сомасы 14 585 000 теңге көлемінде айыппұл салынған.

С. БАЗАРҚҰЛОВА.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

КУЛЬТУРА

ДВЕРИ ДВОРЦА ШКОЛЬНИКОВ ВСЕГДА ОТКРЫТЫ

ВО ДВОРЦЕ ШКОЛЬНИКОВ В ТАЛДЫКОРГАНЕ, ЦЕНТР АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ, ВЕДЕТСЯ ПОСТОЯННАЯ РАБОТА ПО ВОСПИТАНИЮ ТАЛАНТЛИВОГО ПОКОЛЕНИЯ. КЛУБЫ ИДЕАЛЬНЫ ДЛЯ МОЛОДЕЖИ, ЧТОБЫ ПОВЫСИТЬ СВОИ ЗНАНИЯ И НАВЫКИ, А ТАКЖЕ НАУЧИТЬСЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОМУ ИСКУССТВУ, - ГОВОРЯТ МЕСТНЫЕ ЖИТЕЛИ.

Дворец школьников в районе построен по поручению Президента, в сентябре 2016 года полностью оборудован и передан стране. За это время в этом здании реализуются новые инициативы в области спорта и культуры, искусства и образования.По словам чиновников, в настоящее время в соответствии с планом на этот учебный год действуют 44 клуба по 8 направлениям. Общее количество школьников, обучающихся в этих клубах, составляет 2 230 человек, их преподают 67 учителей.

Клубы начнут свою работу 15 сентября. Он предусматривает изучение эстетических ремесел, лингвистического языка, формирование речи, овладение языком музыкальных инструментов, пением и танцами, а также другими искусствами и науками, спортом, туризмом и боевыми искусствами. По словам Айданы Нусуп, методиста студенческого центра, есть возможность получить бесплатное образование для каждого подростка, который хочет вступить в клуб, повысить свои знания и навыки. В этом учебном году ученики будут учиться, посещая наш дворец, а не онлайн, как в прошлом году. В соответствии с карантинными требованиями полностью соблюдаются санитарные нормы. Помимо предметов, которые преподаются в школе, в здании есть интересные кружки, в зависимости от особенностей развития и возраста ребенка, а также когнитивных способностей. В частности, помимо певцов и танцоров для мастеров рукоделия работают специальные клубы: «Умелые руки», «Веселые краски» для детей, «Мода и дизайн», любимый клуб модных красавиц, «Каратэ» для детей, любящие спорт.

Раньше проектная работа подростков проходила обучение в этом центре, участвовала в различных конкурсах и занимала призовые места. Одним словом, различные клубы Дворца школьников расширяют кругозор молодых людей, учат их быть образованными и талантливыми. Их первая мечта на пути поиска - на лестнице. Двери Дворца школьников всегда открыты для каждого подростка, желающего максимально использовать свое свободное время!

Ж.ҚАЙРАТҚЫЗЫ.

ОНЛАЙН СОВЕЩАНИЕ

БОЛЕЕ 5 МЛН. ГОСУСЛУГ ОКАЗАНО

Под председательством руководителя аппарата акима Алматинской области Т.Сарсембаева было проведено онлайн совещание с акиматами районов, городов и областными управлениями посредством видеоконференцсвязи.

На совещании были обсуждены вопросы повышения качества оказываемых государственных услуг, рассмотрение обращений физических и юридических лиц и другие вопросы по прохождению государственной службы. В мероприятии с докладами выступили руководитель Департамента Агентства РК по делам государственной службы по Алматинской области

Л. Бейсекулова и заместитель начальника управления по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры РК по Алматинской области А.Самойленко.

В своем докладе руководитель департамента Агентства РК по делам государственной службы по Алматинской области Ляззат Бейсекулова отметила за 1 полугодие 2021 года местными исполнительными органами по Алматинской области оказано более 5 млн. госуслуг, из них 91,2 % были в электронном виде.

В целом за 2017-2021 годы в области наблюдается положительная динамика по повышению уровня оказанных электронных госуслуг и уровня удовлетворенности граждан получаемыми услугами.

Однако, не смотря на положительную динамику в работе государственных органов, имеется ряд вопросов, на которые необходимо обратить внимание. Одним из них является качество предоставления услуг и рассмотрение обращений граждан.

В результате Департаментом проведен детальный анализ жалоб, поступивших на качество оказания госуслуг. За 8 месяцев т.г. в Департамент поступило 55 обращений из них, 47 обращений в отношении МИО (или 85,5%).

Анализ показал, что наиболее часто обжалуемыми являются неправомерные действия услугодателей (47,2% или 26 обращений), необоснованный отказ в оказании госуслуги (45,4% или 25 обращений), некачественное оказания госуслуг (5,4% или 3 обращений). Чаще всего обжалуются действия услугодателей при оказании госуслуг в сфере земельных отношений – 16 обращений (34%), жилищно-коммунального хозяйства – 16 обращений (34%), архитектуры и градостроительства – 12 обращений (25,6%).По итогам рассмотрения обращений граждан к различным видам дисциплинарной ответственности привлечено 23 работника госорганов и подведомственных им организаций (из них, руководители отделов – 4, аким сельского округа – 1, заведующий сектором отдела – 2, специалисты – 16).

В ходе совещания были детально рассмотрены допущенные нарушения: по итогам местным исполнительным органам даны конкретные поручения, по контролю за качеством оказания государственных услуг и рассмотрения обращений граждан, в том числе принятия мер по привлечению к ответственности виновных должностных лиц из числа руководителей.

Дальнейшее исполнение поручений, озвученных во время совещания, будет находиться на постоянном контроле руководства области и Департамента.

Ж. КАРАУЛОВА.

ОБЩЕСТВО

С НАЧАЛА ГОДА В ОБЩЕСТВЕННЫЕ ПРИЕМНЫЕ ПАРТИИ «NUR OTAN» ОБРАТИЛОСЬ БОЛЕЕ 116 ТЫСЯЧ ЧЕЛОВЕК. ДЕПУТАТАМИ И РУКОВОДИТЕЛЯМИ ГОСОРГАНОВ ПРОВЕДЕНО СВЫШЕ 22 ТЫСЯЧ ПРИЕМОВ ГРАЖДАН. 97% ОБРАЩЕНИЙ ОБРАБОТАНЫ, ОКАЗАНА КОНСУЛЬТАТИВНАЯ, ПРАВОВАЯ И ИНАЯ ПОМОЩЬ. 3% НАХОДЯТСЯ НА ИСПОЛНЕНИИ.

ПРОВЕДЕНО СВЫШЕ 22 ТЫСЯЧ ПРИЕМОВ ГРАЖДАН

По информации пресс-службы партии, люди обращаются в «Nur Otan» с самыми разными проблемами. Среди них ремонт сетей водоснабжения, дорог, модернизация социальных объектов и многое другое. На партийный контроль в регионах также взято свыше 4,6 тысяч острых социальных вопросов, поступивших по линии общественных советов.

Так, в Жамбылской области жители Каратобинского сельского округа несколько лет страдали от неисправного водопровода. Если в летнее время часть воды просто утекала в землю, то с наступлением холодов вода заливала близлежащую трассу, превращаясь в лед, что приводило к большому числу дорожно-транспортных происшествий. К решению проблемы приступил новоизбранный аким Каратобе, нуротановец Гамзат Сагимбеков. В кратчайшие сроки водопровод был отремонтирован, расширена проезжая часть и уложен новый асфальт. В Алматинской области нуротановцы помогли жителям села Карабулак Ескельдинского района, где в аварийное состояние пришел пешеходный мост. После обращения сельчан в филиал партии из бюджета района были выделены соответствующие средства и в настоящее время мост введен в эксплуатацию. В Нур-Султане с просьбой о помощи в филиал «Nur Otan» обратилась женщина с особыми потребностями. Она попала в тяжелую жизненную ситуацию, в одиночку воспитывая дочь, которой не исполнилось и двух лет. Собственного жилья нет, поэтому все пособие по инвалидности уходит на оплату аренды. Партийцы помогли ей устроиться помощником воспитателя в один из детских садов города с предоставлением места ребенку в этом же детском саду. В Западно-Казахстанской области уже несколько лет нуждался в ремонте детский сад села Муратсай Бокейординского района. Особенно родителей дошколят беспокоили холодные полы. За решением проблемы они обратились к депутату районного маслихата от партии «Nur Otan» Бибигуль Джумагуловой. После ее вмешательства местный отдел образования оперативно выделил средства. На сегодня в детском саду оборудован теплый пол, застелен плотный линолеум. В Северо-Казахстанской области жители села Ленинско Мамлютского района неоднократно жаловались на качество Интернета. Особую актуальность проблема приобрела во время карантина, когда школьников перевели на дистанционное обучение. После нескольких обращений, поступивших в местный филиал «Nur Otan», в рамках реализации государственной программы «Цифровой Казахстан» в селе была установлена вышка сотовой связи. Напомним, что со своими проблемными вопросами можно обратиться в Республиканскую общественную приемную партиию «Nur Otan» по следующим контактам:

1. Call-центр: 8 800 080 4441 (звонок по Казахстану бесплатно);
2. WhatsApp: 8 700 800 4441
3. E-mail: komek@nurotan.kz

На базе Республиканской общественной приемной партии также действует специальный контакт-центр «Экстренная служба 111» по вопросам семьи, женщин и прав детей, а также противодействия семейно-бытовому насилию.

Пресс-служба партии «Nur Otan».

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

КӨШПЕЛІ ОТЫРЫС

ЖЫЛЫТУ МАУСЫМЫНА дайындық қалай?

ЖУЫРДА АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ, ҚҰРЫЛЫС МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ, БІЛІМ БЕРУ, ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ, МӘДЕНИЕТ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ТҰРАҚТЫ КОМИССИЯЛАРЫНЫҢ БІРЛЕСКЕН КӨШПЕЛІ ОТЫРЫСЫ ӨТТІ. БҰЛ ТУРАЛЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ ХАБАРЛАДЫ.

Панфилов ауданының Жаркент крахмал-сірне зауыты базасындағы жиында облыс бойынша әлеуметтік нысандардың (мектептер мен денсаулық сақтау мекемелері) жылу маусымына дайындығы туралы және Панфилов, Ұйғыр, Кеген, Райымбек аудандарындағы білім мекемелерінің оқу жылына дайындығы туралы (мектеп ғимараттарына жүргізілген күрделі және ағымды жөндеу жұмыстары, құрылыс нысандары бойынша) сұрақтар қаралып, сала басшыларының есептік баяндамалары тыңдалды.

Облыстық тұрғын-үй коммуналдық шаруашылық басқармасының басшысы Б.Танекеновтың баяндамасында белгілі болғандай жылыту маусымына дайындыққа бюджеттен 13,7 млрд. теңге бөлініпті. Сонымен қатар кәсіпорындардың жеке қаражаты 1,7 млрд.теңгені құрап отыр. Облыс бойынша жылумен жабдықтауды 35 орталықтандырылған қазандық жүзеге асырады. Ағымдағы жылы жылумен жабдықтаудың 5 жобасын іске асыруға бюджеттен 3,3 млрд.теңге бөлінген.

Баяндамашының айтуынша, ағымдағы жылы орталық қазандықтарды табиғи газға ауыстыру нәтижесінде қатты отынға қажеттілік 37 мың тоннаға төмендейді, қоршаған ортаға зиянды заттардың шығарылуы әлдеқайда азаймақ. Облыс бойынша барлығы 3581 көп пәтерлі тұрғын үй бар, оның 323-і жеке жылытуда. 2018 жылдан бастап бекітілген кестеге сәйкес орталықтандырылған жылытуға ауыстыру жүзеге асырылуда. Бағаның негізсіз өсуіне, жасанды дүрлігуге жол бермеу, әлеуметтік шиеленісті болдырмау мақсатында барлық мүдделі мемлекеттік органдармен бақылау тобы құрылып, шілде, тамыз айлары кезеңінде көмірді сату орындарына комиссиялық тексеру ұйымдастырылыпты.

«Күн сайын «ҚТЖ – Жүк тасымалы» ҰК» АҚ-мен халық үшін көмір дайындау жоспарын орындау бойынша мониторинг және халық арасында қолайлы ауа райында көмір сатып алу туралы түсіндіру жұмыстары жүргізілуде. Алдағы жылыту маусымына дайындық жұмыстары тиісті деңгейде жүргізіліп, қатаң бақылауда болады», – дейді ол.

Жалпы, өңір депутаттары жоғарыда аталған мәселелер бойынша барлық аудан-қалаларда мониторинг жұмыстарын жүргізіп, ұсыныс-ескертпелерін де айтқан.Ендігіде, осы бағытта атқарылар жұмыстарды жалғастыру, анықталған мәселелерді бірлесе шешуге жұмылу керектігі де баса айтылды жиында.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ОБЛЫС ОРТАЛЫҒЫНА 20 ЖЫЛ

ЖЕТІСУДЫҢ журегі

Осыдан 20 жыл бұрын Елбасының жарлығымен Талдықорған қаласы Алматы облысының орталығына айналды. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдары қала көңіл көншітпейтін халде еді. Бүгінде Талдықорған адам танымастай өзгерді.

Тарихы терең шағын қаланың 20 жылдығын 22 қазанда атап өту жоспарлануда. Іс-шараны өткізу алдында «Jetisy media» коммуналдық мемлекеттік мекемесі тұрғындар арасында блиц-сауалнама жүргізіпті. Бұл туралы «NUR.KZ» сайты жария етті.

Сауалнама Талдықорған қаласындағы үлкен буын мен жастар арасында жүргізілген. Осы орайда, облыс орталығының 20 жылдық мерейтойын алдағы уақытта атап өту жайындағы ақпаратты естіген қарттар бұрынғы Талдықорғанмен бүгінгі жаңа кейіптегі қаланы салыстыра отырып еске алған.

Мәселен, Сергей есімді қала тұрғыны былай дейді: *«Мен бұл қалада тұрғаныма 47 жыл болыпты. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында қала көркі мәз емес еді. Облыс орталығы болмай тұрғанда қалада жастар саны да аз болатын. Енді міне, араға 20 жылды артқа тастап қарасаңыз әсем қаламыз шырайланып, гүлдене түсті. Қала халқының басым бөлігін жастар құрап отыр. Сонымен қатар көз алдымызда шағын аудандар өсті, мәдени нысандар салынды, инфрақұрылым дамыды. Осындай қалада тұрып жатқанымды мақтан етемін».*

Блиц-сауалнама жүргізу тұсында 100-ден аса қала тұрғынының пікірі ескерілген. Және олардың дерлігі өз қаласын жақсы көретіндігін, мақтан ететінін айтқан.

«Талдықорған қаласын неге жақсы көресің?» деген сұраққа көпшіліктің берген жауабы бір сарынды.

«Мұнда мен балалық шағымды өткіздім. Осы қалада достар таптым және алғашқы махаббатымды кездестірдім. Талдықорған – біздің кіші Отанымыз».

«Сіз туған қаланызды немен байланыстырасыз?» деген сауалға орай тұрғындар белгілі бір көрікті жерлер мен нысандарды атаған, оның ішінде сақинадағы стела, кіреберіс арка, саябақтар және тағы басқалар бар. Ал, осы сұраққа қатысты бір қала тұрғыны былай деп жауап берген. *«Талдықорғанды қазақтың әйгілі ақыны және классигі Ілияс Жансүгіровпен байланыстырамын».*

БҰЛ туралы сіздің жауабыңыз қандай, көзі қарақты оқырман?! Редакциямызға хат жазып, хабарласып, Жетісудың жүрегі болып табылатын Талдықорған қаласы туралы біліп, көргендеріңізбен бөлісуге әбден болады.

С. БАЗАРҚҰЛОВА.

АКЦИЯ АЯСЫНДА

МЕКТЕПКЕ ЖОЛ: ДЕПУТАТТАР КӨМЕГІ

РЕСПУБЛИКАМЫЗДЫҢ БАРЛЫҚ АЙМАҒЫНДА ЖЫЛ САЙЫН ДӘСТҮРЛІ ТҮРДЕ ӨТЕТІН «МЕКТЕПКЕ ЖОЛ» АКЦИЯСЫНА ЖЕТІСУЛЫҚ ХАЛЫҚ ҚАЛАУЛЫЛАРЫ ДА ӨЗ ҚОЛДАУЛАРЫН ТАНЫТЫП, КӨМЕК ҚОЛЫН СОЗДЫ.

Облыстық мәслихат хатшысы Жанболат Жөргенбаевтың аталған акцияға қолдау көрсету бастамасы депутаттар тарапынан өз жалғасын тауып, облыстық, аудан-қалалық мәслихат депутаттары акцияны үлкен қаладан бастап шалғайдағы ауылда тұратын әлеуметтік аз қамтылған отбасыларға көмектесті. Атап айтсақ, өңіріміздегі 219 депутат 25 832 600 теңге қаражатқа 1107 баланы толыққанды мектеп құралдары, аяқ киім және басқа да қажетті заттармен қамтамасыз етті.

Жалпы, бұл акция өз жалғасын таба бермек. Ал, өңірдегі 359 депутат тек осы науқан аясында ғана емес, өткізіліп жатқан депутаттық қабылдаулар, кездесулер, әлеуметтік желіде өтетін тікелей эфир нәтижесінде меценаттық, қаржылық-материалдық жағынан да өз көмектерін көрсетіп келеді.

Алматы облыстық мәслихатының баспасөз қызметі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

мемлекеттік тіл

ОТЫЗ ЖЫЛДА

ОТЫЗ ҚАДАМ АТТАЙ АЛМАДЫҚ

СОНАУ ЖЕЛТОҚСАН ОҚИҒАСЫНАН КЕЙІН ҚАЗАҚСТАНДЫ БАСҚАРҒАН ГЕНАДИЙ КОЛБИН: «СІЗДЕР ҚАНША ТЫРЫССАҢЫЗДАР ДА, ҚАЗАҚ ТІЛІН МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ ЖАСАЙ АЛМАЙСЫЗДАР.... ЕНДІ АНА ТІЛІН ЖЕКЕ БАСЫНДА НЕМЕСЕ ОТБАСЫНДА ЖОЙЫП АЛҒАН, ӘР САЛАДА БИЛІК БАСЫНДА ЖҮРГЕН ҚАЗАҚТАРЫҢЫЗДЫҢ ӨЗІ-АҚ, СІЗДЕРГЕ АНА ТІЛІҢІЗДІ МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ ЖАСАУҒА ЖОЛ БЕРМЕЙДІ» ДЕП АЙТТЫ, НЕ ДЕГЕН ӘУЛИЕ ЕДІ. ОРЫСТЫҢ ОТАРЫНАН ҚҰТЫЛДЫҚ, ТӘУЕЛСІЗ ЕЛ БОЛДЫҚ. МЕМЛЕКЕТТІК ІРГЕСІН ҚАЛАДЫҚ. ӘНҰРАНЫМЫЗ, ЕЛТАҢБАМЫЗ, ЕЛДІГІМІЗДІ КӨРСЕТЕР КӨК БАЙРАҒЫМЫЗ БАР. ТӘУЕЛСІЗДІГІМІЗГЕ 30 ЖЫЛ ТОЛДЫ.

Алайда, мемлекеттік тіліміз төрге шықпады. Колбин айтқандай Ана тілін жеке отбасында жойып алғандар, әрі әр салада билік басында жүрген өзіміздің түрі қазақ тілі орыс шенді-шекпенділер Мемлекеттік тілді тұншықтырып келеді. Құжат жүзінде Конституцияда «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - Қазақ тілі» деп тайға таңба басқандай жазылса да, ол іс жүзінде кәдеге аспады. Мемлекеттік бюджетттен қыруар қаржы бөліп, тіл орталықтарын аштық. Мұнда оқыған өзге ұлт өкілдері мемлекеттік тілді игеріп кетті. Құдай төбеден ұрғанда өзіміздің қазақтар кері тартты. Мысалы, Қазақстан тәуелсіздік алғаннан кейін өз отандарына оралған Неміс, Кәріс, Еврейлер күні бүгінге дейін Қазақстанға деген сағынышын, қазақ тілінде ән жырларымен жеткізіп жатады. «Іштен шыққан жау жаман» демекші, орыстанып кеткен өзіміздің қазақтар тіпті ресей мемлекетіне шағымданып, қазақ тілінің аясын тарылтуға атсалысып, соттасып дау-жанжал шығаруда. Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев та «екі қазақ бір-біріңмен қазақша сөйлеспейсіңдер» деген болатын. Саясат дегеніңде көз бояйтын сиқыршының нақ өзі екенін санасы оянған халықта сезіп жүр. Кейінгі жылдары дүркін-дүркін мемлекеттік тіл туралы ереуілдер жиіледі. Зиялы қауым бастаған, өзгелері қостаған миллионға жуық қол жиналып, Президент Қасым-Жомарт Тоқаевқа жолданды. Бірақ та, оңды нәтиже көре алмадық. Қазақстанда мемлекеттік тіл өркен жаю керек дегеннен әрі аспады. Күннен-күнге, жылдан-жылға қазақ тілінің қадірі қашып барады. Жоғарыдан, нақты жарлық түспей, үкімет өзі бастап, іс-құжаттарын мемлекеттік тілге түбелікті көшірмей, ресми тіл орыс тілін өндірістен шеттетпей мемлекеттік тіл өрісін ұлғайта алмайтыны айдан-анық. Оғанда нақты фактілермен жауап беріп көрелік, Алматы облысын Шалбай Құлмаханов басқарған кезеңде 2007 жылы іс-қағаздарының бәрі мемлекеттік тілге көшірілген болатын. Осы үрдісті Шалбай Құлмаханов жоғарыдан билік күтпей өзі жүзеге асырған болатын. Одан кейін облысты басқарған Серік Үмбетов пен Аңсар Мұсахановтың тұсында да, іс-қағаздар мен жиындар мемлекеттік тілде облыста жүзеге асып жүрді. Ал, одан кейінгі кезеңде идеологиялық ахуал, рухани ашаршылыққа ұласты. Облыс әкімі Амандық Ғаббасұлы да таза қазақша көсіліп кете алмады. Енді, білім беретін жүйеге қарай ойыссақ. Жалпы, Республика бойынша балаларын орыс мектептеріне беріп жатқан қазақтар саны артуда деп дабыл қағылуда. Жылмажыл бастауыш мектептердің саны көбеюде деп бөркімізді аспанға атып жүрсек, оның тең жарымы аралас мектептер мен таза орыс сыныптары екенін естігенде, мемлекеттің тілдің болашағы бар ма, жоқ па?» деген күмән санадан кетпей тұрып алады. Өзге ұлт өкілдері балаларын, аралас мектепке таза орыс тілінде оқытса түсіністікпен қарар едік. Масқара болғанда, ана тілінен жерінген қазақтар отбасында ресми тілмен шүлдірлегендер «баламызға сабақ түсіндіру қиынға соғуда» деп ұлт болашағының тамырына балта шабуда. Мұндайға жол берген жоғарғы билік өкілдерінің мемлекеттік тілге тас бүйректеніп алғанын көрсетіп тұрған жоқ па? Әгәрәки, мемлекеттік тіл толық айналымға түскенше қазақ баласы қазақ тілінде білім алатын болсын. Мемлекеттік қызметкерлерде жаппай ана тілінде жиындар өткізіп, іс-қағаздары мемлекеттік тілге көшірілсін деп жарғы шығарып, заң жүзінде бекіттірсе және ресми тіл заңнан алынып тасталса сол сәттен бастап әлгі шүлдірлеп жүргендер аз күнде қазақша бұлбұлша сайрайтын еді. Алайда, «Өзің дүмшесің, кімге пір болғандайсың» демекші, балық басынан шіріп тұрса, кімге өкпелейсің. Бір ғана Талдықорған қаласында 25 мектеп болса, соның 20-сы аралас, 5-уі ғана таза қазақ мектебі екен. Осы 25 мектептің біреуі кешкі мектеп, 2-еуі жекеменшік. Жалпы, Алматы облысы бойынша білім беретін мектептер саны 760. Оның 307 аралас, ресми тілде білім беретіндер саны 10. Бұл ақпаратты біз облыстық білім басқармасынан алып отырмыз. Ақпарат берушілер қазақ сыныптарында қазақ балалары, орыс сыныптарында қазақ, орыс және өзге ұлт балалары оқиды. Аралас мектептерде балаларға арналып өткізілетін іс шараларға басымдық мемлекеттік тілде өтеді-дейді. Осы арада күмән туындайды. Аралас мектептердегі шараларға қазақ тілінде басымдық беріледі дегендері қисынға келмейді. Өйткені олардың бәрі іс-шара барысында қазақша сайрамайды, ресми тілде сөйлейді. «Сен неге қазақ тілінде сөйлемейсің» деп, ұстаз айта алмайды. Ұстаздың үйтіп айтуға құқысы да жоқ. Ал енді, аралас мектептерде оқып жүрген қазақ балалар болашақта ұлттың мүддесін қорғай ала ма? Ана тілінің уызына қанбағандар ата-аналарынан көргенін жасап, мемлекеттік тілдің өркендеуін тұсаулайды. Міне, қыл аяғы білім саласында да, мемлекеттік тілге деген керіағар көзқарастарды көресің. Оған басты себеп, балаларын қазақ сыныбынан алып, аралас не болмаса таза орыс сыныптарына беріп жатқан шала қазақтар мемлекеттік тілді менсінбеуде.

Ұлт тағдыры таразыға түсіп тұрған шақта мемлекеттік тіл тұншығып, мылқау баланың күйін кешіп, Тәуелсіздік алған 30 жылдың ішінде отыз қадам аттай алмауына жоғары билік те кінәлі. Бізбен бірдей Тәуелсіздігін жариялаған ТМД мемлекеттерінің ешқайсында мемлекеттік тіл туралы мәселе жоқ. Олардың мемлекеттерінде тұратын барлық ұлт өкілдері сол мемлекеттің тілінде оқиды әрі сыйлайды. Біз кең қолтық елміз деп, «Достық үйін салып, Ассамблея құрып, ұйғыр, орыс, кәріс мектептерінде ашып бердік. Оларда бізге дән риза, олар мемлекеттік тілді меңгеруге ұмтылыс жасап та келеді. Балақтан тартып,

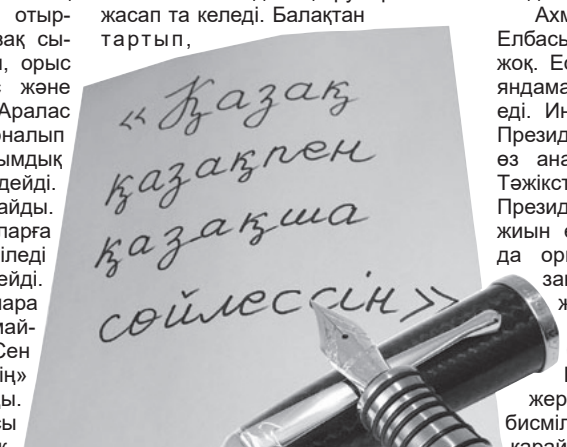

өздерін де балаларын да орыстандырып жүрген сол баяғы өзіміздің шала қазақтар. Олардың ұлттық намысы өліп кеткен. Қанша жерден иммунитетін көтерсек те, ұлттың, тілін, дінін қызғыштай қорғай алмағандар арасында мемлекеттік қызметшілердің де үлесі бар. Жеті, сегіз тілді еркін меңгергендер өз ана тілдерінде жатық сөйлей алмай жүр. Мемлекеттік тілді ысырып қойып, ана бір жылдары орысша, ағылшынша, қытайша тілді оқытайық деген шенділерді көрдік. «Бояушы боя дегенге сақалын боятты» дегендей, әуелі мемлекеттік тілді тұғырға қондырып алмай тұрып, ағылшынның, қытайдың тіліне аңсарымыз ауды. Соның бірі Дариға Назарбаева қытай тілін мектептерде оқытуды бастама ретінде көтерді. Ол аз десеңіз, жоғары шенеунік болған Ахметжан Есімов, Елбасының алдында ағылшынша баяндама жасады. Дәл, сол жерде өзінің ұлттық тілі ана тілін жоғары қоя алмады. Есесіне, үш тұғырлы тілді білем дегендей арқаны кеңге салды.

Ахметжан Есімовтің бұл тірлігіне Елбасы Нұрсұлтан риза болған жоқ. Есесіне таза қазақ тілінде баяндама жасаса Елбасы сүйсінер еді. Интернет желісін ашып, көрші Президенттеріне зер салсақ, бәрі өз ана тілдерінде жиын өткізеді. Тәжікстан, Өзбекстан, Қырғызстан Президенттері ешуақыт та екі тілде жиын өткізген емес. Қырғызстанда да орыс тілі ресми тіл ретінде заңмен бекітілген. Алайда қай жиындарын қарасаңыздар қырғыз тілінде айтыс-тартыс болып жатады. Ал, бізде, Президенттен бастап, үкімет, жергілікті әкім-қаралар сөздің бисміласын ана тілде бастап ары қарай орыс тілінде оқыранған жылқыдай, жорғалағанда орыстардың өзі шаңдарына ілесе алмай қалады. Көріп көңілің құлазып, мемлекеттік тіл-ді көркейтеді дегендер қазақ тіліне келгенде тілдеріне теріскен шыққандай былдырлап, танауларының астынан міңгірлеген қазақты көргенде, тілінен, дінінен жерігендер ел басқарып жүргеніне жүрегің ауырады. Олар осы ерсі қылықтарын ар да, ұят та санамайды. Жақында интернет желілерінде орыс тілі сыныптарында қазақ тілі пәні сағаттары қысқарады екен деген хабар тарады. Бұл қаншалықты дәлелді екенін дәп басып айту қиын. Желідегі ақпарат жалған деп білім министрлігіде теріске шығармады. Ең сорақысы сол балаларын қазақ мектепке берген шалақазақтар балаларын орыс сыныптарына беріп жатқаны туралы жиі айтыла бастады. Парламент Мәжілісінің депутаты Қазбек Иса депутат болғалы жағы бір талмай мемлекеттік тілдің мұңын-мұңдап, жоғын-жоқтап, ПРЕЗИДЕНТ ПЕН ҮКІМЕТКЕ сұрау салып хат жолдаудан шаршамай келеді. Енді «Ұлт тағдыры» қозғалысының төрағасы, саясаткер Дос Көшім Білім және ғылым минстрлігінде қазақ мектептерінің жай-күйі жайлы баяндама жасады. Шығыс Қазақстан, Ақмола, Қарағанды және Павлодар облыстарының аудандар мен ірі елді мекендерінде кездесулер өткізіп, қазақ мектептерін аралап шыққанын айтты. Дос Көшім мырза орыс тілді азаматтарды, балаларын қазақ мектебіне беруге шақырып, іс-шаралар өткізгенін, орыс балаларының қазақ мектебінде бара жатқан суретін жарнамалап, барлық жерге жапсырып, орыс тілді ата-аналарға әсер ететіндей сөздер жазып ілгенін айтады. Жергілікті халықпен кездесулер өткізіп, қазақ мектептері мен қазақ тіліне қатысты көптеген мәселелерге көз жеткізгенін тілге тиек етті. Әсіресе, солтүстік өңірлерде орыс тілді аудандар мен ірі ауылдарға көшіп барып жатқан қазақтардың өте көп екенін, алайда осы өзгеріске сай қазақ тілді мектептердің ашылуы өте сирек екенін айтты. Тіпті болашағы жоқ деп танылған ауылдарға да қазақтардың үздіксіз келіп жатқанына қарамастан, олардың балаларына арнап қазақ мектептерін ашу мүлде қарастырылмаған. Сонда олардың балалары көрші ауылдарға қыстың-көзі қырауда қатынау ата-аналарға оңайға соқпасы айдан анық. Дәл сол көрші ауылдарда таза қазақ мектебі бар ма, аралас болса, оңтүстіктен таза қазақ тілінде білім алған балалардың көңіл-күйі қалай болмақ. Бұл жайында жерглікті биліктің бас қатырып жатпағанын айтқан Дос Көшім мырза, Астана мен Көкшетау қалаларының ортасында орналасқан үш қабатты аурухана ғимаратын қазақ мектебіне айналдырған жергілікті биліктің мемлекеттік тілге деген құрметінің солғын екенін байқаған. Ал онда 330 бала білім алса, дәл сол ауылда типтік үлгіде салынған үш қабатты орыс мектебінде небәрі 130 бала білім алуда-дейді. Мұндай келеңсіздік Шығыс Қазақстан облысына қарасты Ұлан ауданында жүзу бәсейінін қазақ мектебіне айналдырыпты. Міне, біздің қазақ шенділерінің қазақ тіліне, қазақ білім ордаларына деген сый құрметін осыдан-ақ көруге болады. Бұл дегеніңіз ұлт мүддесіне қарама-қайшы әрекет. Осыдан кейін ата-аналар қалай қазақ мектептеріне балаларын бергісі келеді. Себебі, қазақ мектептерінің техникалық тұрғыдан дұрыс жолға қойылмауы, Шығыс Қазақстанның Ұлан ауданындағы қазақ мектебіне айналған жүзу бассейнінің сынып бөлмерінде терезе жоқ болса балалар қалай толыққанды білім алмақ. Сыныпқа айналған жүзу бассейні болған мектепке не аралас, не таза орыс сыныптарын оқытып көріңізші. Орысы бар, өзіміздің шала қазақтар бар, жоғарыға арызды қарша боратып, Мәскеуден көмек сұрар еді. Жаныңа шаншудай қадалатыны балаларын қазақ мектебінен алып орыс тектебіне беріп жатқан ата-аналармен де сөйлескен «Ұлт тағдыры» қоғалысының төрағасы Дос Көшімнің пікіріне біздің де алып-қосарымыз жоқ. Бұл 2012 жылы жүргізілген рейд болатын. Одан бері де өзгеріп кеткен ештеңе жоқ. Керісінше, жылма-жыл аралас сыныптардың саны артып келе жатқаны айтылуда. Бұл да мемлекеттік тілге деген қауіптің басымдығын көрсетеді.

Мақала соңын қайсар жазушы Шерхан Мұртазаның мына ұранды сөзімен түйіндегенді жөн көрдік. *«Ұлттығыңды жойып, тіліңді кесіп, ауызыңды буа берсе қорқақ та боласың, бүгежек те, именшек те боласың. Бір адамның рухсыз болуы сор, ал тұтас ұлттың рухынан айырылуы қасірет!».*

Айтақын МҰХАМАДИ

Дүйсенбі - Понедельник, 13 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00 03.45 Әнұран
06.05 Д/ф « Қазақ даласының құпиялары»
06.20 «Күміс-көмей»
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00,17.15 «Qyzyk eken»
13.00, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
13.10 «Айдаһарлар: Шалғайдағы шытырман»
14.00, 03.05 «Теледәрігер»
15.00 Арта
15.50 «Мерейлі отбасы»
16.00 «Өмірдің өзі новелла»
21.30 «Самалмен сырласу»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Жарқын жүздесу»
00.30 «Сана»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұран
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 «Сүрбойдақ»
11.45, 21.30 «Келінжан-3»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.45 «Городские шпионы»
18.00 «Операция «ВАЛЬКИРИЯ»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бизнеске бағыт»
21.00 Итоги
21.30 «Келінжан-3»
22.30 «Национальный интерес с Ерланом Бекхожиным»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30«Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.20, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.20,23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 «Тағдырым жазылған күн»
20.00, 01.55 «Астана Таймс»
00.50 «Қош келдіңіз!»
02.10 «Біреудің есебінен»
03.10 «KazNet»
03.50 «Интерны»
04.35 «Біздің ауыл»
05.05 «Отбасы»
05.30 «БІРЕГЕЙ»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.40 «Әйел сыры»
06.40,03.35 «Той заказ»
07.15, 01.45 «П@утина»
09.00 Доброе утро
10.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15,01.45 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30,03.00 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
00.40 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.50 «Өмір сабағы»
09.20 «Личные счеты»
11.30 «Пока смерть не разлучит нас»»
15.50,01.30 «Отречение»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «На твоей стороне»
23.45 «Морские дьяволы. Особое задания»
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.35-04.00 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Апта (қаз)
10.00 Апта (рус)
11.00 «Жүрек сөзі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Қазақ үні»
12.35 «Полицейская служба»
13.00 «Олжа»
13.30 «Әсем әуен»
14.00 К/ф «Атылған оқ»
16.00 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Жанашыр» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Қазақ тілі»
20.00 Д/ф «Мәдени қазыналар»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әндер мен жылдар» 1 бөлім концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 Әзіл студио
06.50 Неге?
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «Аладдин»
14.30 «Лило и Стич»
15.00 «Три богатыря и Морской царь»
17.00 «Суд идет»
18.00 «Схватка»
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «Гренландия»
02.00 Кел, татуласайық!
03.30 1001 анекдот
05.00 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.00,05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
11.00 «Орел и решки»
13.20 «Q-елі»
16.10 «Там, куда падают звезды»
17.30 «ГРАНД»
18.00 «Сучайный кадр»»
19.00 «Студия 7»
19.30 «Скорая помощь»
21.40, 03.00 «Ағайындылар»
00.40 «Король воров»

Открылось наследство после смерти Ергалиевой Кульжиян Дусеновны умершей 28 февраля 2021 года. Наследникам обращаться к нотариусу Бекішбаеву А.С., город Талдыкорган , улица Шевченко, дом 146/4, телефон: 41-37-73, 41-37-73, сроком в течение месяца.

Сейсенбі - Вторник, 14 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00 03.45 Әнұран
06.05 Д/ф « Қазақ даласының құпиялары»
06.20, 13.00, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00,17.15 «Qyzyk eken»
13.10 «Айдаһарлар: Шалғайдағы шытырман»
14.00, 03.05 «Теледәрігер»
15.00 Мәселе
15.35 «Тәуелсіздік тарландары»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Жарқын жүздесу»
00.30 «Сана»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұран
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 «Сүрбойдақ»
11.45, 21.30 «Келінжан-3»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 23.45 «Городские шпионы»
18.00 «Операция «ХАОС»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Хронограф 2021»
21.00 Итоги
21.30 «Келінжан-3»
22.30 «СЕмейные обстоятельства»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30«Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.20, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.20,23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 «Тағдырым жазылған күн»
20.00, 01.55 «Астана Таймс»
20.55 Loto 5/36
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
03.10 «KazNet»
03.50 «Интерны»
04.35 «Біздің ауыл»
05.05 «Отбасы»
05.30 «БІРЕГЕЙ»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.40 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
10.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15,01.45 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30,03.00 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
00.40 «Канцлерская крыса. Большой передел»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.50 «Өмір сабағы»
09.30 «НОВОСТИ»
10.10 БЫЛО ДЕЛО
11.10 «На твоей стороне»
13.10 «Морские дьяволы. Особое задания»
15.50 «Одиночка»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «На твоей стороне»
23.45 «Морские дьяволы. Особое задания»
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.35-04.00 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Қазақ тілі»
11.00 «Жанашыр»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Әндер мен жылдар» 1 бөлім концерті
14.00 К/ф «Көңілімнің сұлтаны»
16.05 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Тәуелсіздік тұлғалары»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Арнайы репортаж»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әндер мен жылдар» 2 бөлім концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 Әзіл студио
06.50 Неге?
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 «Аладдин»
14.30 «Консультант. Лихие времена»
15.00 «Три богатыря и Морской царь»
17.00 «Суд идет»
18.00 «КИКБОКСЕР-3: ИСКУССТВО войны»
19.45 Зейнет.кз
20.00 Информбюро
21.00 «Ворон»
21.50 «СЧАСТЬЕ – ЭТО...»
00.00 « В мире чудес
02.00 Кел, татуласайық!
03.30 1001 анекдот
05.00 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.00,05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
11.00, 17.50 «СЛУЧАЙНЫЙ КАДР»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.20 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.10 «Там, куда падают звезды»
17.30 «ГРАНД»
19.00 «Студия 7»
19.30 «Скорая помощь»
21.40, 03.00 «Ағайындылар»
00.40 «Анна-детектив»

Открылось наследство после смерти Щепеткова Евгения Валерьевича умершей 04 июля 2021 года. Наследникам обращаться к нотариусу Бекішбаеву А.С., город Талдыкорган , улица Шевченко, дом 146/4, телефон: 41-37-73, 41-37-73, сроком до 04 января 2022 года.

Сәрсенбі - Среда, 15 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00,04.20 Әнұран
06.05 Д/ф « Қазақ даласының құпиялары»
06.20, 13.00 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00 «Qyzyk eken»
13.15 «Айдаһарлар: Шалғайдағы шытырман»
14.00 «Теледәрігер»
15.00 «Атамекен»
15.20 «Мерейлі отбасы»
15.30 «Тәуелсіздік тарландары»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
17.00,20.00,01.35 Aqparat
17.15 «Qyzyk eken»
18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Жарқын жүздесу»
00.30 «Сана»
02.10 «Ashyq alan»
03.00 «Теледәрігер»
03.55 Д/ф « Қазақ даласының құпиялары»
04.20 Әнұран

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұраны
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 «Сүрбойдақ»
11.45, 21.30 «Келінжан-3»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 22.45 «Департамент»
18.00 «Рекрут»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Отдел журналистских расследований»
21.00 Итоги дня
00.45 «Семейные обстоятельства»

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30«Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.45, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.15, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.20,23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 «Ана»
20.00, 01.40 Astana times
20.55 Loto 6/49
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Интерны»
04.35 «Біздің ауыл»
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 Әзілстан

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Канцелярская крыса. Большой предел»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»
03.25 «112»
03.40 «Басты жаңалықтар»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.50 «Журналист»
09.50 НОВОСТИ
10.30 БЫЛО ДЕЛО
11.10 «На твоей стороне»
13.30 «Морские дьяволы. Особое задания»
15.50 «Одиночка»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «На твоей стороне»
23.45 «Морские дьяволы. Особое задания»
01.30 «ОТРЕЧЕНИЕ»
02.15 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.40-04.10 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Сегодня»
11.00 «Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00«Әндер мен жылдар» 2 бөлім концерті
14.00 К/ф «Жаужүрек Сингам»
16.20 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Алматы облысы - 20 жыл (20 тұлға)
20.10 «Тұғырдағы тұлға»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Арманыма хат» концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.00 What's up?
14.30 «Консультант. Лихие времена»
17.00 «Суд идет»
18.00 «СЧАСТЬЕ-ЭТО...»
20.00 Информбюро
21.00 Пенсия.kz
21.05 ВОРОН
22.00 « (НЕ)ИДЕАЛЬНЫЙ МУЖЧИНА»
00.00 Д/ф«В мире чудес»
01.00 Кел, татуласайық!
03.00 Алдараспан,Нысана,Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
10.00 «СЛУЧАЙНЫЙ КАДР»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.35,02.10 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20,00.40 «ГРАНД»
17.50 «ТРИ В ОДНОМ»
19.00 «Студия 7»
21.40, 03.00 «Ағайындылар»
01.10 «Анна-детектив»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ҚҰРМЕТ

АҚЫН АТЫНДА СЫНЫП АШЫЛДЫ

БІЛІМ КҮНІН ЕГІНСУЛЫҚТАР ЕРЕКШЕ АТАП ӨТТІ. БҰЛАЙ ДЕУГЕ НЕГІЗ БАР. ОСЫ КҮНІ ЕГІНСУ ОРТА МЕКТЕБІНДЕ ӘРІПТЕСІМІЗ, АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ «ЖЕТІСУ» ГАЗЕТІНІҢ ЖУРНАЛИСІ, ҚАЗАҚСТАН ЖАЗУШЫЛАР ОДАҒЫНЫҢ МҮШЕСІ, АҚЫН ҚАЙРАНБАЕВ ҚУАТ ӘБІЛҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ СЫНЫБЫ АШЫЛДЫ.

Салтанатты жиынға Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, ақын, жазушы, журналист Қуат Қайранбаев, Журналистер академиясының академигі Нұрлан Нұрғазин, Қазақстан Жазушылар одағының Алматы облыстық филиал төрағасының орынбасары, ақын Жангелді Немеребай, әнші, сазгер Нұржан Ахметбек, Ақсу ауданы әкімінің орынбасары Амандос Сабырбаев, Ақсу аудандық «Молықбай» атындағы мәдениет үйінің директоры Асхат Досмұхамбетов, Егінсу ауылдық округінің әкімі Дәулет Қырықбаев қатысты.

Шырайлы шараны Ақсу ауданы әкімінің орынбасары Амандос Әкішұлы ашып, жылы тілегін арнап, ақынның иығына шапан жауып, домбыра тарту етті.

Мұнан соң ақын Қуат Қайранбаев атындағы сыныптың лентасы қиылды. Айта кетейік, Қуат Әбілұлы демеушілігімен қазақ тілі мен әдебиеті кабинеті заманауи үлгіде 1 500 000 қаражатқа жабдықталды. Арнайы табысталған интереактивті тақта мен көпсалалы бейнепроектор оқушылардың цифрлық құзыреттілігін арттыруға септігін тигізетін болды. Ақын ағамыз өз ауылының балалары үшін игі бастама жасап, жылдар бойы жинақтаған құнды шығармаларын, көркем әдебиеттерді, жеке кітапханасындағы құнды материалдарды арнайы тарту етті. Атап айтқанда І. Жансүгіровтың шығармашылығына арналған 22 томдық жинағын, «Қазақ жырының антологиясы» 4 томы, тағы да көптеген балалар әдебиеті сыйға берілді. Жаңа жиһаздар мен құрал-жабдыққа толы кабинет 6-сынып оқушыларына берілді. Ерекше қуанышқа бөленген мектеп оқушылары жұртшылыққа ақын ағаларының сыныбын таныстырып, өлеңдерін нақышына келтіріп оқыса, әнші, сазгер Нұржан Ахметбек Қуат Әбілұлының сөзіне жазылған әндерді орындады. Ақын жырларымен сусындаған қонақтар тағылымды шарадан ерекше әсер алды.

Өз кезегінде Журналистер академиясының академигі Нұрлан Нұрғазин, Қазақстан Жазушылар одағы облыстық филиалы төрағасының орынбасары Жангелді Немеребай, аудандық Молықбай атындағы Мәдениет үйінің директоры Асхат Досмұхамбетов сөз алып, ақжарма тілектерін айтты.

Жазушы Марк Твен «Жақсылық – бұл, кереңнің ести алатын, соқырдың көре алатын дүниесі» деген екен. Мектеп жастарына үлгі болсын, жаңа жетістіктерге жетелесін деген оймен ағамыздың мадақтама, марапаттары да шкаф сөрелерінен өз орындарын тапты. Жұмыс барысында қолданған, жеке мұрағатында сақталған дыбыс жазу, фотоаппарат, микрофон сынды дүниелері де кабинеттің төрінде көрмеге қойылды.

Басқосу соңында Қайранбаев Қаут Әбілұлы Егінсу орта мектебінің 6-сынып оқушылары үшін алғашқы қоңырауын соғып, барша зиялы қауымға, қуанышпен бөлісуге келгендерге алғысын айтып, шексіз ризашылығын білдірді.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ІШТЕ ПІКІР ӨЛГЕНШЕ

ТАЗАЛЫҚ ТАСАДА ҚАЛЫП ҚОЙДЫ МА?

АДАМ баласы дүниеге күнәдан пәк, таза болмыспен келеді. Анасынан аппақ ақ уыз еміп өседі. Бұл шақта оның жан дүниесі де мөлдір су бетіне түскен ай сәулесіндей тап-таза болады. Ал дүниетанымы былғанбаған ақ парақтай тұп-тұнық күйінде тұрады. Шіркін-ай, сәби шақ балалық кездегі осы бір кіршіксіз мінезді өмір бойы сақтар ма еді дейсің еріксіз. Мұны неге айтты демеңіз. Әңгіме ауанын сол тазалыққа әкеп тіремекпіз.

ҚАЛАЙ десек те тазалықтың өмірде алар орны ерекше ғой. Күнделікті асымыздың таза болуы, бойымыздың тазалығы секілді тұрғылықты жеріміздің де тазалығын сақтау парыз. Бірақ? Соңғы уақытта қала көшелері қоқысқа қақалып тұрғандай. Апталап емес, айлап жатып қалатын қоқыс салынған қапшықтарды көшедегі бұралқы иттер мен мысықтар жыртып, оның ішіндегі тұрмыстық қалдықтар шашылып, айналаны ластап, қала көркін одан әрі қашыруда. Ал мұны жасап отырған өзіміз. Яғни, аула сыртына тұрмыстық қалдықтарды шығарып тастап, дым болмағандай жүре беретіндер көбейді.

Елімізге дендеп енген тәжді тажалмен күресіп келетін дәрігерлер құрлы

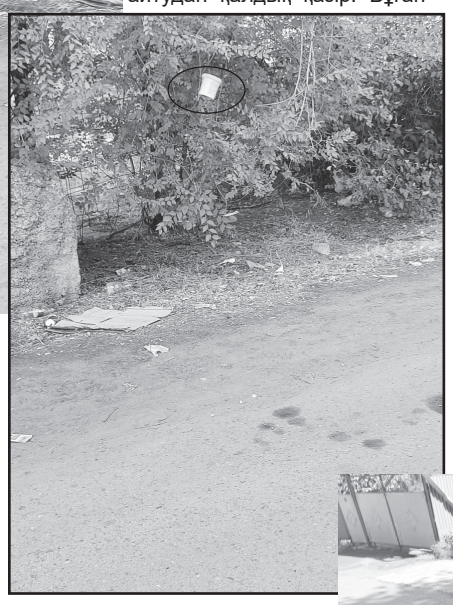

жоқпыз па деймін кейде. Адам жанына араша болған сол бір ақ желеңділер күн демей, түн демей індетке қарсы тұрған шақта аядай ғана қаламыздың тазалығын сақтауға күшіміз келер емес. Олар өмірімізді сақтап қалуға барын салып жатқанда, біз айналаны ластамауға неге күш жұмсамаймыз екен деймін де. «Тазалық – саулық негізі» деген ұғым санада сайрап тұрғанымен тазалыққа келгенде салғырттық басым. Көліктің ішінде келе жатып терезеден қоқыс лақтыру, бос бөтелкенің шынысын әр жерге тастау былай тұрсын енді көше бойына медициалық бетпердесін тастай салатындардың қатары жиіледі. Неге?

ЕГЕР дәл осылай жүре берсек, қоқыстан көз ашпайтын елге айналмасымызға кім кепіл? Бірнеше көлікке жүк боларлық қоқыстарды көргенде, осы біз экологиямызға зиянымызды тигізіп, табиғатты бүлдірудің шеберіне айналып бара жатқан жоқпыз ба деген ой қылаң береді санада.

Баяғыша тазалықты талап ететін «СЭС» қызметі қайда қарап отыр деуді де айтудан қалдық қазір. Бұған сан түрлі себеп айтуға болатын шығар. Менің естіп, білгенім «бүгінгілер «СЭС» деген мекеменің сесінен де қорықпайды.

Солай деп келісе салғанмен, тазалық деген бейжай қарайтын мәселе емес еді ғой.

Осыдан он шақты жыл бұрын Астана қаласын одан әрі дамыту бойынша өткен маңызды бір жиында Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев: *«Қалада ұсақ-түйек қылмыс болмауы керек. Көшеге сағыз лақтырылса да, жазалануға тиіс. Алғашында ескерту жасалып, ол адамға қатысты мәліметтер базасы жасақталу керек. Бұл тәртіпсіздік екінші мәрте қайталанса, әкімшілік жауапқа тартылып, айыппұл төленсін. Тіпті болмаса, үш күнге қамауға алынсын! Осы жағдайда ғана тәртіп болады. Үлкен қылмыстарға жол берілмейді»,* – деген еді. Бұл дегеніңіз, қала тазалығын қатаң тәртіппен жолға қоюға кірісу дегенді меңземей ме?!

АЛ, жапон елінде «Сенің жерің – сенің ұрпағыңның мәңгілік мекені!» деген ұғым қалыптасқан. Соның нәтижесінде балабақшадағы бүлдіршіннің өзі бір жапырақ қағазды көшеге тастамайды екен. Олар келер ұрпаққа таза, жасыл мекен қалдырамыз деген ұранды ұстанады. Ал біз ше?

Сарби ҚАСЫМБЕККҚЫЗЫ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ПОЗНАНИЕ

УСПЕХ В ТВОИХ РУКАХ!

Прежде всего, необходимо определиться, что же такое успех в жизни. Ответов на этот вопрос можно дать много. Общественные стереотипы охотно нашептывают: хорошая квартира, модная машина, стремительная карьера. Ответ, в общем-то, толковый. Мы к этому и стремимся. Однако такая формулировка явно будет неполной и не универсальной. Я думаю, подойдет такое определение: Успех в жизни – это достижение своих истинных, настоящий целей и устремлений, это возможность вести такой образ жизни, который отвечает особенностям вашей личности и способствует гармоничному удовлетворению всех потребностей.

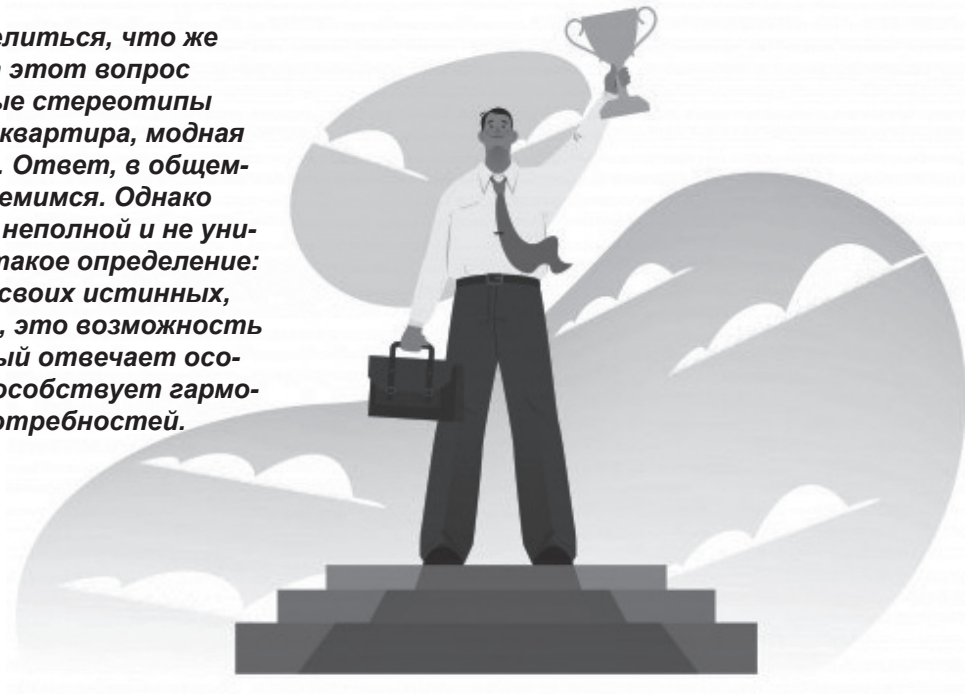

Никакого противоречия с «обыденным» восприятием здесь нет – квартира-карьера-машина это удовлетворение нормальных человеческих потребностей, и они свойственны практически всем, за исключением пары процентов больших оригиналов. Но, из данного выше определения следует, что мы имеем дело с куда более широким понятием, чем представлялось поначалу. И это нужно очень хорошо осознавать. Важнейшая часть определения выше – указание на то, что достигаются именно истинные цели. Желания человека не ограничиваются стремлением к материальным приобретениям. Ведь мы хотим и хороших, глубоких отношений с любимым человеком, и ощущения смысла жизни, и признания коллег, и самореализации – да много чего!

Не менее важно и то, как именно мы живем. Если за стандартные квартиру-машину придется пахать ночи напролет, то вряд ли мы назовем богатого собственника особо удачливым и счастливым. Совет: постарайтесь теперь четко уяснить, в чем заключается успех именно для вас. Лучше всего, конечно, записать основные моменты – чем будет характеризоваться ваш успех? Чего конкретно вы хотите? Рекомендую отвлечься на пять минут и записать – максимально конкретно и подробно.

Итак, с тем, чего мы в принципе хотим, разобрались.

Теперь неплохо бы запастись тем, что, необходимо для достижения успеха. Это качества характера и свойства личности, присущие практически всем успешным людям.

1.Вера в себя. С моей точки зрения, это одна из важнейших предпосылок. Тот, кто верит в свое «предназначение», позитивно и трезво оценивает свои возможности, уже обладает неплохим потенциалом для достижения своих целей.

2. Открытость и стремление к новому, желание учиться и развиваться. Миллионы людей проживают в безвестности и клянут маленькую зарплату только потому, что не хотят и не считают нужным что-то менять. Очень многие люди старшего поколения по абсолютно непонятным причинам отказываются пользоваться интернетом, сколько ни убеждай их и ни показывай примеров практической выгоды. Они просто: а) не стремятся понять что-то новое, изначально считая это ерундой, б) они руководствуются в жизни эмоциями и стереотипами, даже не пытаясь взглянуть на ситуацию как-то по-новому и более широко. А вот успешные люди, наоборот, открыты к новым знаниям, идеям и технологиям, новым людям. Что позволяет им легко ориентироваться в меняющейся обстановке и налаживать деловые контакты с другими людьми. Это тоже ключевой фактор, его отсутствие может сильно помешать.

3. Трезвый и ясный взгляд на окружающую действительность. Пожалуй, не помешает даже критичный взгляд на вещи. Вы должны видеть, как ваши усилия меняют жизнь и что нужно сделать, чтобы ее изменить. Обязательно надо уметь планировать и анализировать свои действия. Уметь отделять нужное от бесполезного. Не идти на рискованные авантюры, а брать свое спокойно и планомерно. Более того, вокруг улучшения жизни много мифов и разнообразной ненужной шелухи. Нас прямо-таки завалили откровения разнообразных «коучей», «мотиваторов», «бизнес-тренеров». Они предлагают много техник достижения успеха, почти каждая из которых из серии – «гора родила мышь». Не поддавайтесь на подобное. Вам нужно всего лишь смотреть на мир и себя трезво, анализировать свои достижения и неудачи, и, в соответствии с этим, корректировать свою стратегию достижения целей.

Выше перечислены свойства личности, которые помогают привлечь успех в нашу жизнь. Достаточно ли их для того, чтобы добиться желаемого?

Нет. Эти качества — почти что непременный, обязательный фундамент, но еще не успех. Они существуют как потенциальные возможности, то есть болтаются, как гранатомет за спиной. Гранатомет за спиной не опасен – его нужно снять, зарядить и выстрелить. И как гранатомету требуется граната и человеческие руки, так и вашим замечательным качествам нужно дело, к которому их можно приложить. Если спокойно сидеть на месте, то удача не придет, можете прождать до гроба. Добавлю, что все те качества, что перечислены выше могут развиваться только в процессе работы над чем-то важным и нужным. Итак, вы должны разработать конкретный план действий – как вы будете добиваться успеха. Не ждите от судьбы подарков, поддавшись сладким посылам последователей фильма «Секрет» и Наполеона Хилла с его «Думай и богатей» (кстати, вы в курсе, что он умер практически в нищете?). Определитесь со сферой деятельности или специальностью (или – областью бизнеса), в которой хотите развиваться и продвигать себя. Поставить цели: долгосрочные, среднесрочные и краткосрочные. Разработайте план. Выработайте нужные привычки. Хотя это все уже второстепенно. Это лишь полезные инструменты, главное – приступить и они начнут появляться сами. Запомните раз и навсегда: «успешных вообще» людей не бывает. Бывают успешные в какой-то области профессионалы: инвесторы, ученые, чиновники, бизнесмены. Все добились успеха, используя более-менее похожую основу для своего продвижения. Но в конкретных инструментах они разные. Помните об этом и не старайтесь научиться всему сразу. Помните об этом, когда вам пытаются впарить очередной видео-аудио-тренинг «личностного роста», «развития воли» или «влияния на людей». Спросите себя – а для моего успеха я действительно должен это знать и уметь? Или, могу без этого обойтись, и разумнее будет просто сделать больше в своем основном деле, а не тратить время на развитие не сильно-то нужных навыков. У многих «успешных людей» есть такая проблема – они постоянно учатся добиваться успеха вместо того, чтобы просто его добиться.

Да, некоторые вещи облегчают продвижение к целям. Но никогда не усложняйте цепочку больше, чем это необходимо. Захотел – Спланировал – Сделал – и только.

На самом деле, разумеется, все не так уж и просто. Эта формула работает, но только для тех, кто обладает вышеперечисленными качествами. А вот остальным нужно искать костыли типа визуализации, систем повышения мотивации и т.д. Советую запомнить раз и навсегда — на костылях далеко не уковыляешь. Впрочем, этого и добиваются проповедники поп-психологии: и им выгодно, чтобы клиенты не добивались успеха — ведь тогда им придется купить еще одну книгу, аудиотренинг, записаться на семинар и так далее.

Когда заходит речь о достижении целей, помимо качеств, разговор обычно также скатывается на навыки, которыми неплохо бы обладать успешному человеку. Давайте попробуем составить примерный список таких, я бы сказала, технических навыков:

1. Умение управлять временем – тайм-менеджмент. Кроме того, эффективное управление временем невозможно без прочной основы в виде правильного представления о своих жизненных целях и устремлениях попросту невозможно. Вообще, принципы тайм-менеджмента не так уж сложны и вполне естественны: делать важные дела сначала, планировать свое время в течение недели, выбирая для каждого занятия наилучшее время, минимизировать потери времени и т.д.

2. Навыки общения. Конечно, важно не для всех, но для подавляющего большинства людей. То, как нас оценивают и то, как к нам относится очень и очень сильно влияет на то, достигаем ли мы успеха в жизни или нет. Пишу именно «навыки», потому что умения, относящиеся к сфере общения довольно разнообразны. Это и способность делать самопрезентации, и умение начать разговор, и умение работать в команде, и отсутствия страха общения. Хотя последнее, скорее, не навык, а опять же основа, следствие верного отношения к себе и миру.

3. Навыки, которые помогают вам самоорганизоваться. Например, умение сосредотачиваться. Или контролировать свои эмоции. А еще – ставить цели и достигать их. А еще – бороться с усталостью. Все они растут из одного корня. Как видите, требуется не так уж много. Три базовых свойства личности и три группы навыков по идее, написать их можно куда больше, дескать, для успеха нужно и то, и это, и вот это бы неплохо. Однако эта статья – не бесполезная диссертация, а руководство к действию, ее цель – дать внятные ориентиры. Их не может быть слишком много, иначе ваши усилия будут распыляться. Конечно, тема здесь раскрыта не до конца. Напоминаю: чтение статей само по себе ничего не гарантирует. Можно прочитать миллион книг и статей по саморазвитию, записаться на все мыслимые и немыслимые тренинги и семинары…

Жания КАРАУЛОВА

РАЗВИТИЕ

МЕЧТА НУЖНА ЧЕЛОВЕКУ

Небольшие и легкодоступные вещи нельзя считать мечтой. По сути, это просто цель, задача, ведь для их достижения мы не прилагаем сверхчеловеческих усилий, не жертвуем собой, не идём на какие-то немыслимые поступки и не отказываемся от своих эгоистических желаний. Чтобы всегда двигаться вперёд, генерировать идеи и развиваться, человек должен иметь великую мечту, способную сделать его душу лучше, добрее и чище. Она возвысит его над обыденностью, вдохновит не бояться открытий. Только высокая грёза после реализации может доставить её обладателю истинное внутреннее удовлетворение от достигнутого результата. Масштаб грёз каждый человек вправе определять сам. Но от того, насколько велика твоя мечта в начале пути, зависит и конечный результат. Только поистине великие и почти недосягаемые идеалы смогут заполнить пустоту в человеческой душе тем необходимым ощущением счастья и удовлетворения. Поэтому размах воображения должен простираться очень далеко, чтобы мы никогда не останавливались на достигнутом и всегда добивались высот. Мы часто задумываемся о том, нужна ли мечта человеку? А может ли человек жить без мечты? Я считаю, что человеку необходима мечта. Этому есть логическое объяснение. Во-первых, она дает стимул жить. Чтобы достичь желаемого результата, человеку приходится прилагать усилия, познавать новое, менять мир и меняться самому. Ведь мечту можно рассматривать как единую великую цель. А на пути к осуществлению каждого желания существуют десятки подходов. Порой для того, чтобы приблизиться к своей мечте, нужно научиться отделять «семена от плевел», и определить какою же тропой стоит следовать, какое стремление считается верным. Сделать это можно двумя способами – избрать верную дорогу к мечте путем анализа, либо же определить маршрут «методом проб и ошибок». По сути, оба варианта верны. Все зависит от личного выбора человека. Может ли человек жить без мечты? В физиологическом плане – да. Отсутствие желаний и целей никак не скажется на работоспособности его органов и организма в целом. Однако такой исход событий будет сродни существованию животных и иных живых существ. А человек – существо разумное, следовательно, он должен иметь некие задачи, которые необходимо решать. Ведь это способствует всеобщему прогрессу.

СОБ.КОРР.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӘҢГІМЕ

МЕНІҢ ШЕШЕЛЕРІМ

– Бүгін ауылға жүреміз, – деді шешем таңғы шай үстінде.

– Түнде түсімде әжеңді көрдім. Ақ боз атқа мініп алып, биік таудың үстінде жүр екен, жарықтық. Құран дәметіп жүр-ау. Мерекеге орай үш-төрт күн демалмаушы ма ең? Түске қарай жолға шығайық.

– Машинам бұзылып тұр ғой, кейінірек барсақ қалай?

– Сенің мәшінең не сынып бітпеді, не жасалып бітпеді. Кейін-кейін дейтін әңгімең де таусылмайды. Шамам барда барайын. Кейін төсек тартып қалсам, өз жаныммен әуре болармын. Сендердің арттарыңнан еріп, қалаға келдік. Ауылдағылар ол кемпірдің басына барып құран оқиды деймісің?

– Жаяу-жалпы жолға шыққанымыз сізге ауыр соқпай ма деп отырмын. Мен ғой жүре берем. Беліңіз ауырады, аяғым сырқырайды деп жиі айтасыз ғой, – деймін көңілін аулай сөйлеп. «Ештеңе етпейді. Адам қартайған соң ауырмайтын жері бола ма? Көлік дегенің қазір ағылып жатыр. Құдайына қараған бір мұсылман алып кетер, не бопты? Ауылға жеткесін ондағы ағайынның аткөлігі бар. Біреуі болмаса, біреуі ұялғанынан әкеп тастар» деген сөз ләмінен алған бетінен қайтпайтынын аңғардым. Одан әрі шешеммен сөз таластырмадым да. Осылайша ойламаған жерден шұғыл жиналып, жолға шықтық. Алматы – Өскемен трассасында көп тұрмадық. Есік пен төрдей үлкен қара джип алып кетті. Шешем аяғымды жазып отырайын деп алдыңғы орынға жайғасты. Мен өзім жалғыз артқы салонға отырдым. Көлік иесі – жасы елулердегі жігіт ағасы. Ұқыпты киінген. Қою қара мұрты мен көзіне таққан қара көзілдірігі сәнқойлығынан хабар беріп тұр. Бір қарағанда сырбаз көрінгенімен, кісіге дүрбімен қарағандай аяғыңнан бастап басыңа дейін шолып шығады екен. Сөзге сараңдау ма деп топшылаған шопырымыздың іші пысты ма, Қапшағайдан асқанда шешемді әңгімеге тартты:

– Апа, немереңізді ертіп қайда барасыз? – деді радиосының даусын бәсеңдетіп.

– Ауылға бара жатырмын, айналайын. Енемнің басына құран оқытайын деп. Қазіргінің келіндері енелерін өлсе деп қарғап отырады. Біз, міне, сүйегі баяғыда құрап қалған енемізді ұмытпаймыз. Кәрі сүйегімізді сүйретіп барып тұрамыз. Ал мынау немерем емес. Қартайған шағымда қырықтан асып, елуге келіп қалған кезімде тауып алған сүт кенжем ғой. Біздің кезде баланы таба беретінбіз. Бүгін ше? Бүгінгілер бір-екі баладан артық таппайды, – деп қазіргінің келіндерін тағы да тілдеп алды. Шешемнің жауабы ұнады ма, рөлдегі жігіт ағасы: «Оныңыз рас, оныңыз рас», – деп қарқ-қарқ күліп алды да:

– Жасыңыз нешеде? – деп тағы бір сауал тастады.

– Сексеннің екеуіндемін.

– Сексен екі деп ешкім айта қоймас. Тың екенсіз. Өңіңіз де жақсы екен.

– Е-е-е, өзіңді-өзің күтсең, балалардың қызығын көріп ортасында жүресің. Біз сәбет кезінің адамдарымыз. Ол заманда қатыны бар, еркегі бар, бәрі ішті емес пе? Менің аталарым діндар адамдар еді. Атеист болып өссек те сайтан суға жоламадық. Он құрсақ көтердім. Жұмыс жасамай, баламен отырдым. Ене көрмедім. Енем өзіме келін болды. Жарықтық жақсы адам еді. Әмбе шалым да жақсы тапты. Өмірбақи сапқоздың бас бетбрашы болды. Күтімім жаман болған жоқ, – деп барып тоқтады.

– Е-е-е, совет үкіметін құртқан сіздер екенсіздер ғой. Партияның малын жеп тауысып, – деп шешемнің сұхбаттасушысы тағы да қарқылдай күліп, әзілдегендей болды.

– Сен де айтасың-ау, қарағым, ол сәбет үкіметің адамға адам етін жегізіп еді ғой. Сосын қойын жегізді. Сөздің шыны керек, оның өзін ұрлап-жырлап жедік, – деп шешем бұл жолы жақтырыңқырамай жауап қатты. Анамның ашушаң мінезін жақсы білетін мен әңгіменің ауаны мүлдем басқа жаққа бұрылса деп іштей тілей бастадым. Екеудің әңгімесі аздаған пікірталастан кейін барып жарасып кетті. Көлік жүргізуші сөйлесе келе шешемнің бауыры болып шықты. Ол да малқар руынан екен. Шешем Лепсі мен Балқаш көлінің арасын жайлаған Көтен тәуіп жайлы білгенін баяндады. Менің аяқ асты табылған малқар нағашым бастапқыдай сөз таластыруын қойған, қарқылдауын тыйып, сөз тыңдауға көшкен. Шешемнің әңгімесі Жалаңаш әулиемен аяқталған жоқ. Бақалы жұртын билеген Мұсабек бидің ұрпағы екенін айтып, сол атасының құтты келіні болған, Басқан бойындағы ел «Ақ апа» атап кеткен өз әжесі жайлы тағы бір ұзақ әңгіменің шетін шығарды. Әдетте жасы ұлғайған қарт адам өткен-кеткен өмірін жиі есіне алып отырады. Сондықтан шешейдің сан тыңдаған әңгімесі маған қызықсыз. Мен өз әжем жайлы ойға шомдым...

* * *

– Аузың бір құрғамай қойды ғой, алқаш! Лай суды ішіп, көзің лайланады да тұрады, лайланады да тұрады. Атауыңды ішкір-ай! Үйдегінің бәрін тасып біттің ғой.

Осылайша шырт ұйқыда жатқан бізді әкемді алқаштың астына алған шешемнің айқайы оятып жіберді. Не болғанын түсінбей қалған алты жасар әпкемнің қызы Фарида көзін тырнап ашып, апасының қасына келді. Мен өз бөлмемнен шықпай, есіктің аузында тұрмын. Әкемнің сөйлеуге мұршасы әрең келді.

– Әй, қатын, жолдан былай тұр. Әлде құятын бірдеңең бар ма? – дейді. Шешем шаптыға түсті:

– Анау орыс қатындарыңа бар! Солар құятын шығар. Ел ішерге ас, киерге киім таппай жүрсе, сенікі не бітпейтін жетім қыздың тойы?

Шыдамы таусылса керек, өз бөлмесінен әжем шығып, әкем мен шешемді сабырға шақырды:

– Балалардың мазасын алмаңдар, жатыңдар. Әй, Нұржамал, күйеуіңнің ішіп келгенін бірінші рет көріп тұрған жоқсың. Болды, ашуыңды қой.

– Қойыңызшы, апа!

Әжем шешемнің сөзін естімегендей болып: «Тауқан, сен де жата ғой», – деп әкемнің аяқ киімін шеше бастады.

Теңселіп әрең тұрған әкем шешеме бір қарайды, әжеме бір қарайды. Анам жата қоймады.

– Неге «жатыңдар, жатыңдар» дей бересіз. Тауқанға «Арақты қой дегеннің орнына, балалардың мазасын алмаңдар» дейсіз. Мен алып жатқандай. Көрсін әкелерінің алқаш екенін. Қайта жиіркеніп өсіп, кейін ауыздарына алмайтын болады.

Әжем сабырлы кейіпте:

– Жамалжан, қоя ғой, қоя ғой, – деумен болды.

– Қой, қой деп аузымды жаба бермеші, әй кемпір. Сенің асыраған балаң. Бір балаңа жөнді тәрбие бере алмағансың, қақпас! – деп айғай салды. Аяғынан әрең тұрған әкем есін лезде жинап:

– Әй қатын, не оттап тұрсың? Менің шешеммен қалай-қалай сөйлесесің?– деп зілденді.

– Қайдағы шешең? Шешең баяғыда өліп қалған. Бұл – Істілеудің ойнасы. «Ойнас оттан ыстық, одан қалса, боқтан сасық» деген осы. Ойнас емей кім бұл кемпір? Тоқалым десе, қартайған шағында әкең қасына алар еді ғой. Енді бұл кемпірді алжығанда мен қарауым керек. Қазірдің өзінде қойған затын таппай жарты күн жүреді. Ертең төсек тартып қалса, шешем деп қарағаныңды көрем? – деп тіптен шатынай түсті. Бұл жолы әжем «ләм» деп ауыз да ашқан жоқ. Өз бөлмесіне кіріп кетті. Әлгінде ғана үйге теңселіп әрең келген әкем маған сауығып кеткендей көрінді. Шарасыз күйге түскен. Елеңдеп әжемнің бөлмесіне қарағыштай береді. Ал шешеме жанарынан ызғар төге, тістерін шықырлата булығып барып:

– Әй, Нұржамал, ақылсызсың ғой, ақылсыз! – деп тысқа бет алды.

– Ал сен, ақылгөйсің. Келген жағыңа кет! Күршекті салып алам, ашпаймын есікті, – деп шешем қалды. Оған кенеттен орнай қалған тыныштық ұнамаса керек, етегіне жармасып тұрған Фаридаға:

– Жүр-ей, қыз, жатамыз, бір ұйқысы жоқ бала екенсің, – деп зеки түсті. Фарида жазықты жандай жүзін жасыра:

– Сигім келіп тұр, – деді аузын жыбырлатып.

– Үй, шыжың кегір,– деп жиенін сыртқа жетелей, – көзі сықсиып, аумаған анау Зиядаш қатын. Жақсы болса, тартпас еді ғой, – деп ұрсып барады. Зиядаш деген ең үлкен әпкеміздің енесі, құдағиымыз еді.

Осы сәтті пайдаланып мен әжемнің бөлмесіне кіріп кеттім. Еңбектеп барып, қарт шешем жатқан төсектің астына кіріп жайғасып та алдым. Түзге шыққандар көп айналмай үйге қайта кірді де, асханада сәл аялдап, орындарына барып жатып қалды. Үйде қайтадан өлі тыныштық орнады. Ал менің ұйқым келер емес. Төсектің астында екі тіземді құшақтап, әр нәрсені бір ойлап отырмын. Әжем шынында да төсек тартып жатып қала ма? «Шіркін, адам баласын қартайтпайтын дәрі болса ғой!» деп қиялдап та қоям. Әжеме біртүрлі жаным да ашып кетті. «Адамның берекесін алатын арақты кім ойлап тапты екен?» деп өзіме-өзім сұрақ та қойып қоям. Осылай отырып көзім ілініп кетіпті. Әжемнің: «Қараш, орныңа барып жата ғой», – деген сөзінен оянып кеттім. «Мен жоқпын» дегендей жауап қатпадым. Өз төсегіме барып жатқым келмеді.

– Қараш, аяғыңнан сыз өтеді енді, құлыным, бар, жата ғой. Ертең ерте тұрып, сабағыңа баруың керек, – дейді тағы да биязы үнімен. Мен демімді ішіме тартып, тағы да тіл қатқаным жоқ. Сәл үнсіздіктен соң барып әжем:

– Қанаш, келе ғой қасыма, ауырып қаласың, – деп айтып болғанша әжемнің қойнына қалай кіріп кеткенімді өзім де білмей қалдым. Жастығының астынан бір уыс кәмпитті қолыма ұстатты да, бауырына басып, қос бетімнен үздіксіз сүйе бастады. Мен әуелде әжем жылап жатқан шығар деп ойлағам. Жыламапты. Тек, ол кісі де мен сияқты ояу болған екен. Мен дүниенің бәрін ұмытып, әжем берген тәттіні аузыма бірінен соң бірін тығып жатырмын, тығып жатырмын. Қос қолым толы неше түрлі кәмпит. Әжемнің ыстық қойны. Неткен рахат! Әжем:

– Асықпай же, Қанаш, асықпай же, – деп жұмсақ алақанымен басымнан сипап, – Құрсағыма бітпесең де құшағыма біткен баламсың, – деп қайталай берді, қайталай берді. Ол кезде мен бұл сөздің мағынасын еш түсінгенім жоқ...

* * *

– «Ойбай-ай, ауырып кетті! Басымнан ұрмашы, Нұржамал, басымнан ұрмашы», – деп шыж-быж болып жатыр екен әжем қақпаны ашып, аулаға кіргенімде. Соңғы кезде қарт әжем жатын орнын былғап қоятынды шығарған. Ол кісіні жас баладай тышқақ кегірдің астына алып шешемнің жуындыруы – үйреншікті көрініске айналған-ды. Алдымнан жүгіріп шыққан Майлыаяқ болмаса екі шешем де маған назар аударған жоқ. Анам айғайлай-айғайлай шаршаған болу керек:

– Апатай-ау, неге қызармаған қызанақты жей бересіз? Ішіңіз өте береді ғой. Сізді жас баладай қашанғы жуындыра берем, – деп жалынуға көшкен.

– Құрып қалғыр, не дейді? Өздерінің іштері өтеді де менен көреді. Өзі шытымды қайда жібердің? – деп басындағы орамалын іздеп, оны таппағасын келінінің басындағысын жұлып алып, аппақ құдай басын жасырып, қарт шешем таяғына сүйеніп, үйге қарай асықты.

Шылапшындағы суды төгіп жатып, анам менің келгенімді аңғарды.

– Қалай, Қараш, емтиханыңды тапсыра алдың ба? Тапсыра алдым дегендей басымды изедім.

– Әй, математикадан дым білмейсің ғой. Әйтеуір, үш қойып берген шығар, – дейді. Бұл жолы да үндемедім. Тек үйге тез кіріп кетуді ойладым.

– Осы үйдің адамдары шетінен тілдерін жұтып қойған! – деп айғай салды. Осы кезде:

– Жамал-ау, беретін шайыңды берсеңші. Қайда кетіп қалдың? – деген көрші Салиқа апаның дауысы естілді.

– Әй, Қараш, қайта-қайта бас-бастарыңа шай қайнатып отыратын уақытым жоқ. Киіміңді ауыстырып, тез шық. Салиқа апаңмен отырып бірге шай ішіп ал! – деді де шешем дәу алма ағаш түбіне жайған дастарханына қарай жүріп кетті. Көп кешікпей мен де дастархан басына келдім. Дөңгелек қазақы жер үстелдің үстінде

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӘҢГІМЕ

буы бұрқырап самаурын қайнап тұр. Үлкендердің де әңгімесі қыза бастаған.

– Енең қаншаға келді? – дейді көрші апа.

– Тоқсаннан асты.

– Е-е, жомарт құдай ғұмыр жасын ұзақ қылған екен. Біз ол жасқа келеміз бе, келмейміз бе?

– Бала-шағаның мазасын алғанның несі жақсы. Есің барда Құдайыңа уақытылы кеткен дұрыс. Қазір мен отырмын ғой асты-үстін тазалап.

Салиқа кемпір әңгіме ауанын басқа жаққа бұрғысы келді білем, шешемнің тарысын мақтады. Сөз арасында: «Қазан жаппайыңды күйдірмей, қалай дәмді етіп пісіргенсің?» – деп қояды. Шешем бұндай мақтауларды елегісі жоқ.

– Бұл кемпір – Тауқанның өгей шешесі. Туған енем Қайша деген ақ құба, екі көзі баданадай әдемі кемпір еді. Баласаз жұрты Аққайша атап кеткен. Бар жоғы 54 жасында өмірден озды, – деп әңгімесін бастады. Шайын баппен сораптап ішіп отырған көрші апа «солай ма?» дегендей, кесесін үстел үстіне қойып, ұзақ әрі қызықты әңгіменің басталғанын түсінді. Қос бөстекке шынтақтай түсіп, кесесін шешеме ұсынды.

– Бұл Ұлтуар кемпір, мына Сарқант өңіріне аты шыққан Оңлабай деген байдың қызы болған екен. Ақ пен қызылдың соғысында әке-шешесін патша әскері шауып өлтіріпті. Ат жалын тартып мінген бес ағасы болса коммунистердің оғына ұшқан. Өздері он төрт ағайынды болған көрінеді. Ал қалған бауырлары аштық жылдары дүниеден озған.

– Е-е-е, ел мен ел айырылған ол бір зұлмат жылдар еді ғой, – деп Салиқа кемпір ауыр күрсініп алды.

– Қысқасы, көрмеген қиындығы жоқ. Қаршадайынан еңбекке араласқан. Өмірбақи сауыншы болған ғой. «Қысты күні жалаң аяқ, жалаң бас сиыр сауатынбыз. Сиырдың жас жапасына аяғымызды жылататынбыз, – деп сөзі түзу кезінде айтып отыратын. Содан қойшы, бойжетіп, жасы он сегізге толғанда Шәкірт деген өзі әнші, өзі сері жігітке тұрмысқа шыққан екен. Жастайынан аяғынан өткен сыз ба, әйтеуір, бұл кісі бала көтермеген. 1941-де соғыс басталғанда күйеуі бұл кемпірді жан досы менің атама табыстапты: «Ізтілеу, майданнан аман-есен келеміз бе, келмейміз бе? Ол бір құдайға ғана аян. Егер алда-жалда артымнан суық хабар жетсе, Ұлтуарды жалғыз қалдырма. Ол да мендей қу жалғыз. Өзіңе аманат», – деген екен.

– Е-е-е, сонда Шәкірт те атадан жалғыз қалған екен ғой, – деп Салиқа сөзге араласты.

– Ал менің атам соғысқа бармады. Партия «труд армия» деп мұңғыл жеріне мал бақтыруға жіберіпті. Содан атам 1943 жылы елге оралса, досының әйелі қара қағаз алып, қара жамылып отыр екен. Досына берген уәдесі бар, ақыры, екінші әйел етіп алған. Құрсағына бала бітпегесін менің күйеуімді берген екен.

– Солай ма? – деп таңдана түсті шешемнің тыңдаушысы, – Ол кездің еркектері мықты еді ғой, әйелдері де кең болатын, – деп Салиқа апа өткенге деген сағынышпен бұрыңғының кісілеріне тамсана түсті.

– Қайдағы кең? – деді шешем жұлып алғандай. Ит пен мысықтай болатын екі кемпір. Енем марқұм өле-өлгенше атама «ой, кәрі төбет» деп тіс қайрап өтті.

– Дегенмен, Ұлтуар шешей – қасиетті адам. Жамал-ау, қанша жыл құдайы көрші болып келеміз. Сенің балаларыңды өз баласындай бақты ғой. Көзіміз көріп келді.

– Қарамай енді қайтсін? Ішкі есебі бар емес пе? Тауқан жас кезінде қызғаншақ болатын. Үнемі мал аралайды. Ішуден қолы босамады ғой. Сонда осы кемпір: «Бала таба бер, таба бер. Сонда арағын қояды», – деген болатын. Мен болсам таба беріппін. Он баланы бірінен соң бірін тауып тастадық. Қойған арағы қайсы? Әлі ішеді. Сөйтсем, «Жамал бала таба берсе, екеуі ажыраспайды, мен далада қалмаймын» деген ішкі есебі екен ғой. Көрмейсің бе «палитиканы»? – деп шешем қабағын шытты.

– Әй, осы Жамал-ау, сен де қосып қоясың. «Сәбет» кезінде кім ішпеді? Бәрі ішті. Қайта сенің мінезіңе шыдаған менің қайным алтын. Айтқаныңнан шықпайтын жұп-жуас байға риза болсаңшы, – деп Салиқа апа күлгендей болды.

– Қатқаныңның қу басы жуас! Сыртқа момақан көрінгенімен үйде бәріміздің аяғымызды бір етікке тығады, – дей бергенде мен шайыма қақалып қалдым. Бағанадан бері екеуара сөйлесіп отырған анам мен көрші апа мынау қайдан келді дегендей маған жалт қарады.

– Ой, сен, шайыңды әлі сораптап отырсың ба?

– Үлкендердің сөзін бағып отырған түріңнен болайын, – деді Салиқа көрші шешемнің алдын орап.

– Бар, келесі емтиханыңа дайындал. Әйтпесе, тоғызыншы сыныпты қайта оқисың, – деп шешем қорқытқандай болды. Мен орнымнан жылдам тұрып кеткеніммен кітап бетін ашуға асықпадым. Бақшаға су салмақ болып, кетпен, күрегімді сайлап, тоғанның басына қарай жүріп кеттім.

Мен айналып келсем, шешем мен Салиқа апа орындарында жоқ екен. Анамның көрші үйіне ілесіп кеткенін түсіндім. Қазан ошақтың алдында әжем отыр.

– Қанаш, балам, сенбісің? – дейді менің келгенімді байқап, – мына «пәмідөрлерің» биыл қатты болып өскен бе? Жейін десем, жей алмай қиналдым. Бәкімнің де қайда қалғанын білмеймін. Қолыммен езіп жеп отырмын, – дейді. «Әже, ол піспеген ғой» деп айтуға оқталып барып, үндегем жоқ.

– Пештің жанында неге отырсыз? Жүріңіз үйге. Қазір жұмсақ қызанақтарды өзім әкеп беретінімді айтып, жатын бөлмесіне кіргіздім.

– Қанаш, аялдашы. Кетпей қасыма отыр. Түнде тағы да түс көрдім. Аған Алдаш пен әпкелерің Нұрзада мен Айзада әппақ бір-бір атқа мініп алып, биік тауда жүр екен. Алдаштайдың ақылы бар ғой. Қиқарлығын қойып, жеңгеңмен қайта қосылады. Екі қыздың да жолы әлі-ақ ашылады. Түсім жаман емес қой, айтшы, иә, – деп жастығына жантая түсті. Мен әдеттегідей:

– Иә, әже, иә, – деумен болдым. Мен ес білгелі әжем ылғи да осындай түс көреді. Біресе, ақ атқа мініп биік тауда мен жүрем. Кейде әкем мен шешем. Ақ пыраққа үйдегілердің барлығын түсінде кезек-кезек мінгізіп шығатын.

* * *

Жарықтық әжем мен мектепті бітіретін жылы дүниеден озды. Бала күнімде мені алдына алып отырып, ғұмырбаянынан сыр шертіп, 13 жасында қарақұрт шаққанын айтушы еді. Сол кезде ем-дом жасаған татар молда: «Осыдан тірі қалсаң, жүз жасайсың» деген екен. Кейуана тоқсан бес жасқа қараған шағында мәңгілік сапарға аттанды. Жүз жас дегені болды. Марқұм қайтыс болардың алдында бар-жоғы екі-ақ күн қиналды. Үшінші күні таңсәріде бізбен қоштасты. Әжемнің екі күн, екі түн қасында болған көрші ақсақал Баймолда барлығымызды төсекте таңылып жатқан қарт ананың жанына шақырды. Тілі байланған. Алайда, көзінде әлі де нұр бар. Баймолда ата әкеме жақында дегендей белгі берді. Әкем еңкиіп маңдайын тосып, ұзақ иіскетті. Кезек шешеме келді.

– Апа, кешіріңіз. Менің тілім жаман ғой, тілім, – деді жанары жасқа толып, дауысы дір-дір етіп. Сүйегі мен терісі қалған саусақтарын әрең қимылдатып, әжем шешемнің басынан сипады, маңдайынан сүйді. «Жылама» дегендей көзінің жасын сүрткендей болды. Ақырғы күшін жиып, басын сәл көтергендей болып, әлдебіреуді іздегендей көзімен маңайын шолып шықты. – Мақсұт пен Нұрзада, Айзада келіп қалатын уақыт та болды, – деді шешем ең үлкен ағам мен әпкелеріме хабар бергенін баяндап.

Әжем ол үшеуін бауырына басып өсірген еді және он немересінің ішінде соларды жанындай жақсы көретін. Сол сәтте үлкен үш немересін көргісі келсе керек. Сосын барып, ең соңында маған қарады. Қасына бармақ болып ем, демін ішіне тартып, ауыр күрсіне бастады. Ары қарай не болғанын түсінбей де қалдым. Баймолда қарт бізді тездетіп тысқа шығарып жіберді. Сәлден соң шешем дауыс шығарды. Мен шешемнің бұрын-соңды бүйтіп бордай езілгенін көрмеген едім. Мінезі қатал, адуынды анамның жер бауырлап жылағанына таңқалдым. Жасына ие бола алмай, жас баладай дәрменсіз күйге еніп, өксігенде өзегінді өртеп жіберетіндей. «Берекеміз едің, ырыс-құтымыз едің! Кешір, апа, мені кешір. Тілім ашты ғой, тілім» деген дауысы далаға естіліп жатты. Ары қарай:

Төрге де сандық қояйын,
Төр жапсарын ояйын,
Төредей болған апам-ау,
Орныңа кімді қояйын.
Есіктің алды күрке ме?
Күркеден атым үрке ме?
Кешегі жүрген апамды,
Топырақ бетін бүрке ме? –

деп жоқтауын бастап кетті. Жылай-жылай аяқ-қолы тартылып, ыстығы көтеріліп, ауырып қалды. Еңсесі түсіп, әжемнің қырқы өткенше дел-сал күйде жүрген еді. Ал әкемнің көзінен жас та шыққан жоқ. Сол томаға-тұйық қалпында ауыр қазаны қабыл алды.

Үйге көрші-көлең ағылып, кісі қарасы көбейе бастады. Әкем бастаған үш-төрт еркек малдың қамына кірісті. Енді біреулері қазан-ошақ орната бастады. Әйелдер жағы өз шаруаларын бастап кетті. Көрші аудандағы ағайын-туыстың басы да кеп жатты. Жұрттың ең соңы болып, Мақсұт ағам мен Нұрзада, Айзада әпкелерім де жетті...

Көршінің жуас жирен құнанын желдіртіп, қабіршілерге түскі астарын апара жатырмын. Желтоқсанның жез тырнақ желі бетті тырнай соғады. Көктегі аз бұлт күннің бетін көлегейлемегенімен дала ызғарлы. Баймолда ақсақалдың айтуынша, әжем «Сүйегімді Шәкірттің қыстауына апарып қойыңдар» деген екен. Бұны естігенде Салиқа бастаған ауыл кемпірлері «бақсының моласындай жападан жалғыз ел аяғы барудан қалған қыстауда жата ма» деп уәж айтқандай болып еді. Алайда, әкем шешесінің соңғы тілегіне қарсы шыға алмады. Бұрынғы Қызылбел совхозына қарасты біз тұратын сиыр фермасынан бір-екі шақырым қашықтықтағы Шәкірт қыстауына қоятын болып шешті. Үйдегілер «тамақ суып қалады, тезірек бар» дегесін аттың терін аямадым. Дәу сайдың аузындағы ескі қыстаққа жеткенде жеті қабірші терлеп-тепшіп, қазған топырақты сыртқа шығарып жатыр екен. Мені көрген олар тамақтануға қамданып, күректерін тастап, теріміз қатпасын деді ме, тондарын жамыла бастады.

– Ассалаумағалейкум!

– Уағалейкум!

– Қалайсың, Қараш?

– Бар бол, бала!

Жұрттан бұрын жаныма келген сыпсың Сатай қоржынға қол созып:

– Қандай тамақ? – деді маған ыржия қарап.

– Ет.

– Жылқының еті ме?

– Жоқ, қойдың еті.

– Шіркін, жылқының еті болғанда. Жарықтық жылқы малының еті аязда да қатпайды ғой. Келіндер-ей, жігіттер, ас қатпай тұрғанда жеп алайық, –дейді Сатай.

– Әй, су жорғам-ай, жұмысқа келгенде осылай алдыңа жан салмасаң жарар еді, – деп Берік бастаған ауыл жігіттері түстенуге отыра бастады. Мен де аттан түсіп қабіршілердің қасына жайғастым. Майлы сүбені аузына бірақ тыққан Сатай мені тағы да сұрақтың астына алды.

– Әй, Қараш, әкең не сойды? Жылқы сойған шығар.

– Жоқ. Сиыр сойды.

– Кеше білдей бір ферманың басшысы еді. Сиыр сойғаны несі? – деді кекете.

– Алда әлі әжемнің қырқы, жылдығы да бар емес пе? – дедім Сатайға жақтырмай қарап. Қабіршілердің үлкені Болатбек аға:

– Әй, сыпсың, аузың бір өзі жабылмайды екен. Тамағыңды тездетіп іш. Қыстың күні күн ұясына тез батады. Тездетіп бітіру керек. Елдің не сойғанында шаруаң не? Өлетін адам өлді. Оған арнап піл сойсаң да түк пайда жоқ. Марқұмға енді тек құран ғана тиеді, – деп кейіді. Сатайдың қайтатын түрі жоқ.

– Оныңыз рас, Бөке. Өлген адамға тіпті тауық сойсаң да бәрібір. Сойылған мал, жайылған дастархан жаны кеудесінде тұрған тек тірілерге керек. Жылқы сойдым деген атақ үшін керек қой, атақ үшін, – деп сұқ саусағын шошайтты.

– Өткенде Қызылбелдегі Нұрланның әкесі қайтыс болды. Есік пен төрдей ту бие жықты. Табан қазы шықты, табан қазы. Қатындар жағы шек таппай, әуре-сарсаңға түсіпті, – дей келе екі көзін ойнақшыта маған тағы да:

– Сенің әкең неге жылқы соймады, ей? – деді ыржиған болып. Аузымнан қалай шығып кеткенін білмеймін:

– Ол жағын әкемнің өзінен сұрарсың, сыпсыңгүл Сатай, – деп орныман тұрып, жылдам басып атқа қондым. Бұндай жауап күтпесе керек:

– Мынау не дейді ей? Құрдас тапқан екен. Қалай-қалай сөйлейді? – деп қызарақтап қалды. Отырғандар Сатайға қарап «естиін дегенің осы ма?» дегендей күліп жатыр. Мен аттың басын ауылға бұрып, қабіршілерден арқан бойы ұзап кеттім. Көп ұзамай:

– Қараш, Қараш!– деген артымнан Сатайдың қарлыққан дауысы шықты. Жирен құнанның басын тарттым. Бірақ артыма қарағаным жоқ. Екі өкпесін қолына алып, жүгіріп келген сыпсың Сатай ентігін әрең басып:

– Әкеңнің беріп жібергенін тастап кет, тастап, – деумен болды. Сұқ саусағын мойнына тақап. Сол кезде барып қолтығымда бір бөтелке арақ бары есіме түсті. Ақ бөтелкені сыртқа жарқыратып алып шыққанымнан етігімнің қонышына дереу қыстыра салдым. Сатайдың екі көзі қайта ойнақши түсті.

– Әй, Қараш, әкел бері! Әкең өзі айтқан сенен беріп жіберемін деп. Бұлсыз болмайды. Өзің көріп тұрсың ғой, күн тіптен суытып барады. Әрбірден соң мені жалғыз ішеді дейсің бе? Ана жақта Бөкең бастаған үлкендер де күтіп отыр. Немене, менің сөзіме ренжіп қалдың ба? Әкең маған жезде болып келеді. Сен болсаң жиенсің, – дейді аузы-аузына тимей. Бұдан ары жалындырғым келмеді.

– Мә, – деп арақты қалың қарға лақтыра салдым да, тебініп жүріп кеттім.

– Қолға берсе қайтеді ей, ой әкең? Әжесін мен өлтіргендей неменеге маған бұлқан-талқан болады? – деп міңгірлеген Сатай артта қала берді...

* * *

Әжемді жерлейтін күні үйдің іші-сырты кісіге толды. Жыл он екі ай тоқтаусыз соғатын жел сабырға келгендей. Күннің көзі де шыққан. Көршіқолаңмен отын, су даярлап жүрген мені Нұрзада әпкем: «Жаурап, ауырып қаласың», – деп үйге кіргізіп алды. Іште Нұрланбек молда екеумізден басқасының бәрі әйелдер жағы. Барлығы әжем жатқан бөлмеге қарағыштай береді.

– Әуелде сүйекке жеті адам түседі. Кімнің түсетіні де белгіленген еді. Жамалдың жалғыз өзінің жуындырып жатқаны қалай? – деп сөз бастады шешемнің көрші ауданнан келген жеңгесі Нұрзада әпкеме сұраулы жүзбен қарап.

– Үлкендер жағы сіздер білмесеңіздер, мен қайдан білейін, – деді әпкем.

– Кеше кешке басқаша уағдаласқан ек, бүгінгісі мынау. Түсінсем бұйырмасын, – деп барып, – бұл өзі шариғатқа қайшы әрі қазақы жөнге де келмейді емес пе, молда бала? – деп ауыл имамына қарады Бағира апай.

– Ақы иесі өзі біледі, – деді Нұрланбек молда.

– Ақы иесі Жамал емес, Тауқан емес пе?

– Аға енді қарсы болған жоқ қой. Секпіл бет қара сұр кемпірдің аузын баққан көп қатынның ортасында отырғысы келмеді ме, молда асығыс тысқа шығып кетті.

– Жеті адамға жеті жағалы киімді беріп тастады. Бес адамға берсе де болар еді. Жыртысты да аямай үлестіріпті. Мына заманда тыраштанудың қажеті қанша? Әлі тұрмыс құрмаған қыздары бар. Қыздың үлкені сенсің, Нұрзада, шешеңе осыны айтатын жөнің бар емес пе? – деп Бағира апай енді әпкеме бұрылды. Нұрзада үндеген жоқ.

– Бағирау, қайынсіңлінің байқұс кемпірге көрсетпегені жоқ қой. Құдайдан қорыққаны да, – деді көрші Салиқа апа аздаған үнсіздіктен кейін. Сол кезде әпкемнің шешеме араша түскенін күттім бе, көзімнің астымен Нұрзадаға қарай бердім. Ал ол басын көтермеген күйі отыра берді. Тек, Бағира кемпір: «Е-е, Ұлтуар жарықтық жақсы адам еді ғой», – деп қана қойды. Сосын бұдан ары күтіп отыруға шыдамы жетпеді ме, әжем жатқан бөлмеге қарай кіріп кетті.

Бұрын-соңды біздің ауылда қаза кезінде бұндай оқиға болмапты. Ел іші шешемнің әжемнің сүйегіне жалғыз өзінің түскенін ұзақ уақыт айтып жүрді... Сәлден кейін молданың «жаназа намаз, жаназа намаз» деген даусы мені сыртқа шығарды. Ары қарай бәрі рет-ретімен болды.

– Ұлтуар анамыз қандай адам еді? – деді молда.

– Жақсы адам еді, жақсы адам еді, – деп жамағат бірауыздан жауап қатты.

– Қарызы бар ма? – деген көпке белгілі кезекті сауал қойылды. Сапта тұрған еркектер тағы да:

– Қарызы жоқ, жоқ, – деп айғай салды. Имам құран сүрелерін ұзақ оқыған жоқ. Әкем мен Мақсұт ағам бас болып суық табытты көтеріп, көлікке қарай беттедік. Әйелдер жағы дауыс шығара бастады.

– Әже, бізді тастап қайда кетіп бара-сың? – деп Нұрзада мен Айзада бастаған әпкелерімнің ащы дауыстары құлағыма жетті. Мен көп ішінен шешемді іздедім. Анам көрінген жоқ. Шәкірт қыстауында тісін ақситып Сатай бастаған қабіршілер бізді күтіп алды.

* * *

– Әй, Қараш, ұйықтап қалған жоқсың ба? Міне ауылға да келдік, – деді шешем маған бұрыла сөйлеп. Жүйрік көлік жолы қайта жөндеуден өтіп жатқан Күреңбелдің бел ортасына шаңдатып барып тоқтады. Жолай табылған нағашым қара көзілдірігін шешіп:

– Апа, міне, балаңыз екеуіңізді ауылдарыңызға аман-есен жеткіздім, – деп ыржия маған қарады. Мен әмиянымнан ақша суырып ұсынып ем, ақшаға шешемнің қолы бұрын жетіп, екі мың теңгелік екі қағазды умаждап-умаждап омырауына салып жіберді. «Нағашым» маған қарады. Мен оған қарадым.

– Әй, малқар бауырым, ақшаны қайтесің. Атам қазақ мата алма, бата ал деген. Өзің алыс жол жүріп бара жатыр екенсің. Бота бір жұттық, бата мың құттық, – деп барып алақанын жайып:

«Жортқанда жолың болсын,
Жолдасың қыдыр болсын...», – деп ұзағынан сілтеп,«аумин» деп бірақ тоқтады. Біресе маған, біресе «әпкесіне» қараған шопыр да «аумин» деді де, бізбен сыпайы қоштасқан болып жүріп кетті.

– Өзінің сұрамайтыны жоқ. Мен де даңғырлап сөйлей беріппін. Кенезем де кеуіп кетті. Әлгілердің біреуі қарсы ала ма деп ем. Ешқайсысы көрінбейді ғой, – деп шешем алдыма түсіп кетті. Бала күні атшаптырымдай жерді алып жатқан ауылым жылдағысынан да жұпыны күйге түскен. Бос тамдардың қатары көбейген. Күреңбелдің сұрықсыз жүзін алыстан тек қайың мен терегі жасырып тұр екен. Кертаудың бауырындағы Шәкірт шалдың қыстауына көз тастадым. Бұрындары әжемнің қалқайып жатқан жалғыз зираты көзге де ілікпеуші еді. Қазір ол жер баяғыда-ақ қалың қорымға айналған. Ескінің сөзін айтатын Баймолда ақсақал, көрші Салиқа кемпір де сол жақта. Сыпсың Сатайдың да былтыр кенеттен көз жұмып, сол жаққа жамбасы тигенін естіген ем.

– Шәкірт қыстауындағылар бір қауым ел болыпты ғой, – дедім шешемді қуып жетіп.

– Е-е, барлығымыз да сол жаққа барамыз, сол жаққа барамыз, – деген анам таяғына сүйеніп, молаларға қарап бетін сипады.

Қанат ТІЛЕУХАН

Бейсенбі - Четверг, 16 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00,04.25 Әнұран
06.05 « Көшпенділер»
06.25, 13.00,17.00,20.00,01.40 Aqparat
07.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00 «Qyzyk eken»
13.15 «Айдаһарлар: Шалғайдағы шытырман»
14.00 «Теледәрігер»
15.00 «Daryn»
16.00, 21.30 «Самалмен сырласу»
17.15 «Qyzyk eken»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Жарқын жүздесу»
00.10 «Parasat maidany»
00.40 «Сана»
02.15 «Ashyq alan»
03.05 «Теледәрігер»
03.55 Д/ф « Ғажайып өлке»

ХАБАР

06.00,02.00 ҚР Әнұраны
06.00 «Хабарлайын»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 «Пәленше евтер-3»
11.45, 21.30 «Келінжан-3»
13.00 «Сырлы қала»
15.00 «Бүгін»
16.00, 22.45 «Департамент»
18.00 «Напролом»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Народный контроль»
21.00 Итоги дня
00.45 «Discovery: Как устроена Вселенная »

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл»
06.30«Қара ой»
07.00 «Ұрланған тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
09.45, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.15, 21.00 Т/с «Қара ниет-2»
12.20,23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 «Аладдин»
17.30 «Ана»
20.00, 01.40 Astana times
00.50 «Келіндер»
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Интерны»
04.35 «Біздің ауыл»
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 Әзілстан

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң, ҚАЗАҚСТАН!»
09.00 «Доброе утро, КАЗАХСТАН!»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «На самом деле»
13.00 «Пусть говорят»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Канцелярская крыса.Большой предел»
01.10 «Лучшие враги»
02.15 «Серафима прекрасная»
03.25 «112»
03.40 «Басты жаңалықтар»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.50 «Журналист»
09.50 НОВОСТИ
10.30 БЫЛО ДЕЛО
11.10 «На твоей стороне»
13.30 «Морские дьяволы. Особое задания»
15.50 «Одиночка»
18.00 «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «На твоей стороне»
23.45 «Морские дьяволы. Особое задания»
01.30 «ОТРЕЧЕНИЕ»
02.15 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.40-04.10 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Арманыма хат» концерті
14.00 К/ф «Той шашуы»
16.00 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.15 «Әсем әуен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Екі жүрек» концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.10 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.30 «Құзғын»
14.00 What's up?
14.30 «ТРИГГЕР»
17.00 «Суд идет»
18.00 «(НЕ)ИДЕАЛЬНЫЙ МУЖЧИНА»
20.00 Информбюро
21.00 «ВОРОН»
21.50 «Когда звонит незнакомец»
23.40 Д/ф«В мире чудес»
00.50 «Кел, татуласайық! »
02.50 Алдараспан,Нысана,Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Мезгілсіз сезім»
10.00,17.50 «Три в одном»
11.10, 19.30 «Скорая помощь»
13.35,02.10 «Q-елі»
14.00 «Гудия»
16.00 «Там, куда падают звезды»
17.20,00.40 «ГРАНД»
19.00 «Студия 7»
21.40, 03.00 «Ағайындылар»
01.10 «Анна-детектив»

Жұма - Пятница, 17 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 03.25 Әнұран
06.05 Д/ф «Қазақ даласының құпиялары»
06.20, 17.00, 20.00, 01.35 Aqparat
07.00 «TANSHOLPAN»
10.00 18.00 «Ғашықтық дерті»
12.00, 17.15 «Қызық екен...»
13.00 «Айдаһарлар: шалғайдағы шытырман»
14.00, 02.55 «Теледәрігер»
15.00, 03.45 «Заң және біз»
15.25 «Келбет»
15.50 «Мерейлі отбасы»
16.00 «Самалмен сырласу»
20.35, 02.05 «Ашық алаң»
21.30 «Өмірдің өзі новелла»
22.30 Т/х «Жат Мекен»
23.20 «Қазақстан дауысы»
00.20 «Сана» ток-шоу

ХАБАР

06.00, 02.00 Әнұран
06.00 Т/х «Хабарлайын »
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Бір туынды тарихы»
10.45 «Пәленшеевтер-3»
11.45 Т/х «Келінжан-3»
13.00, 21,30 Т/х «Сырлы қала»
14.15 «Сұрбойдақ»
15.00 «Бүгін». Тікелей эфир
16.00, 23.30 Телесериал
18.00 Мегахит «Револьвер»
20.00 Қорытынды жаналықтар
20.30 «Үкімет».Премьера!
21.00 Итоги дня
00.45 «Discovery». Как устроена Вселенная.

АСТАНА

06.00 «Ән мен әзіл» концерттік
06.30 «Қара ой»
07.00 Т/х «Ұрланған Тағдыр»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.50, 22.00 «Үзілген моншақ»
11.20, 21.00 Т/х «Қара ниет-2»
12.20, 23.20 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 «Айтарым бар»
15.00 Т/х «Сүлеймен Сұлтан»
16.20 Т/х «Аладдин»
17.30 Т/х «Тағдырым жазылған күн»
18.30 «Ана»
20.00, 01.45 «Астана times»
20.55 Loto 5/36
00.55Келіндер
02.10 «Біреудің есебінен»
02.55 «KazNet»
03.15 «Үздік әзілдер»
03.50 «Интерны»
04.35 «Біздің ауыл»
05.05 «Сырты бүтін»
05.30 «Әзілстан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Әйел сыры»
07.00 «Қайырлы таң -Қазқстан»
09.00 «Доброе утро-КАзахстан»
11.00 «Жить здорово»
12.00 «Жди меня Казахстан»
14.00 «112». Прямой эфир
14.15 «112». Тікелей эфир
14.30 «Qoslike»
18.30, 02.45 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көнеміз»
20.00 «Главные новости»
20.40 «Поле чудес»
22.00 сериал «Канслярскаякрыса. Большой передел»
01.45-03.15 «112». Криминальные новости
02.40 «Серафима Прекрасная»
04.10 «112»

КТК

07.00 Әнұран
07.05,19.30,03.30-04.00 Кешкі жаңалықтар
07.30Т/х «Ясминнің тағдыры»
08.50 Т/х «Журналист»
09.50 Новости
10.30 «Было дело»
11.30Д/ф«На твоей стороне»
13.40Д/ф «Морские задание. Особое задание»
15.50, 01.30«Одиночка»
18.00 Т/х «Махаббат ойындары»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15«Дау-дамайсыз»
20.35, 02.40 «КТКweb»
21.00 Вечерние новости
21.40«Легенда для операции»
03.00 «Әйел қырық шырақты»

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Сегодня»
11.00«Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Шашу»
13.00 «Екі жүрек» концерті
14.00 К/ф «Оралу»
16.10 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.25 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Спасая жизни»
20.15 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Кең ауқымда»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Талқы»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 «Әзіл студио»
07.00, 20.00 Информбюро
08.10, 17.00 «Суд идет»
09.20 «Иффет»
10.40 «Жанкешті ханымдар»
13.00 «Құзғын»
14.30 «Тирггер»
18.00Х/ф «Когда звонит незнакомец»
21.00 «Ворон»
21.50 «Я знаю что вы сделали прошлым летом»
00.00 «В мире чудес»
01.30 «Кел, татулайсайық!»
03.30 Алдараспан, нысана, шаншар әзілдері
04.50 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, Qazaqstan»
09.00, 15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 «Три в одном»
11.00 «Скорая помошь»
13.35, 02.40 Скетчком «Q-eli»
14.00 «Гудия»
16.00 «Дублер»
17.40Шоу «Ну-ка, все вместе!»
19.00Вечерняя программа «Студия 7»
19.30 Шоу «Ну-ка, все вместе!»
21.40«Ағайындар»
00.40 Шоу «Маска»

Сенбі - Суббота, 18 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 03.25 Әнұран
06.05, 02.40 «Қазақ даласының құпиялары»
06.25, 03.35 «Ғасырлар үні»
07.10 Aqparat
07.50 «Сырлы сахна»
08.15 «Көңіл толқыны»
09.00 «МЕрейлі отбасы»
09.15 Т/х «Қанатты барыс туралы аңыз»
10.00, 18.00 Т/«Ғашықтық дерті»
12.00 «Ән мен әнші»
14.10 «Етік киген мысық»
15.30 «Ұлы дала комедиясы»
17.15 «Тәуелсіздік тәукелдері»
20.00 «Мәселе»
20.40 «Қазақстан дауысы»
22.30 Т/х «Жат Мекен»
23.30 «Дон И»
02.20«Parasatmaany»

ХАБАР

06.00, 02.00 Әнұран
06.00 «Кел, шырқайық»
07.30 «Өзін-өзі тану»
07.15 «Сердце ангела»
09.00 «Tangy fresh»
10.00 Тұсаукесер! XXI ғасыр көшбасшысы
11.00 «Әке бақыты»
12.00 «Келінжан-3»
14.30 «Кавказская пленица, или новые приключения шурика»
16.30, 23.15 Телесериал
18.00 Мегахит «Заклятые враги»
20.00 Хит жазамын
21.00 Ақпарат арнасы «7 күн»
22.00 «Хабарлас»
01.15«Discovery». Как устроена Вселенная.

АСТАНА

06.00, 05.30 «Ән мен әзіл»
06.30 «Күлдірген»
07.00, 05.00 «Үздік әзілдер»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
11.20, 21.00 Т/х «Қара ниет -2»
12.20, 23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.00 Х/ф «Зита и Гита»
17.50 Т/х «Ана»
20.10 Үздік әндер
20.55 «Loto 6/49»
00.55 «Үздік әндер»
02.40 «Azil keshi»
04.10 Той жыры
04.40 «KazNet»
05.30 «Сырты бүтін»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.15 Т/х «Әйел сыры»
06.50, 03.50 «Той базар»
07.50 «Индийское лето»
09.00 «Ұлы даланың мұрасы»
09.15 «Көреміз»
10.20 «Бурабай. Краски лето»
10.35 «Фабрика грез»
11.00 «Жара»
13.45 «Любовь и мрое»
18.00 «Вау, Казахстан!»
18.30 «Мама, маған дауыс бер!»
20.00 «Айна»
21.30 «День солнца»
01.50 «П@утина+»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 «ҚҰдалар»
08.00, 03.30, 04.30«КТК –да Қабатов»
09.20 Д/ф «Мы»
09.40 «Юморина»
11.00 «Мои дорогие»
15.00, 02.20 «Аталар сөзі»
17.00 «Ф.И.Л.И.Н»
21.00 «Большие новости»
22.00 «Игра в судьбу»

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спасая жизни»
12.05 «Шашу»
13.00 «Талқы»
14.00 «Олжа»
14.30 «Ұлт құндылығы»
15.00 «Аю терісіндегі ханзада» ертегісі
16.00 «Әсем әуен»
16.30 Д/ф «Кең ауқымда»
17.00 «Әсем әуен»
17.35 Д/ф «Мәдени қазыналар»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Бір бала»
19.20 «Әсем әуен»
19.30 «Безбен»
20.05 «Сильные духом»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Единый народ»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Сделано в Казахстане»
22.50 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар
00.00 Әнұран

31 КАНАЛ

05.58 Әнұран
06.00 Ризамын
06.30 Әзілдер күнделігі
07.10 «Тамаша live»
08.00 «Информбюро»
9.10 «Tennis show»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Тәтті шоу»
11.00 Д/ф «Өмір сахнасы»
11.40 «Волк и овцы»
13.20Кино. «Месть пушистых»
15.20 «Васаби»
17.20 «Такси-3»
19.10 «Анелы и демоны
22.00 «Неге?»
00.30 «Экстрасенсы против детективов»
02.10 «Тамаша live»
02.40 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
03.30 «1001 анекдот»
05.00 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Гу-гулет»
06.30, 05.00 «Айна-online»
08.00, 02.10«Япырай»
09.00, 15.00Т/х «Мзгелсіз сезім»
10.00 «Жұлдыздың жары»
10.30«Регина + 1»
11.30 Шоу «Ну-ка, все вместе!»
16.00 Т/х «Барлау»
17.50 Скетчком «Q-eli»
18.20 Т/х «Зың-зың Күлпәш»
21.00 Шоу «Маска», 2 сезон
00.15 Х/ф «Повилитель бури»
05.20 «Қуырдақ»

Жексенбі - Воскресенье, 19 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 03.00 Әнұран
06.05, 02.35 «Көшпенділер»
06.30«Толағай»
07.30 «Көңіл толқыны»
08.00 «Мерейлі отбасы»
08.15 «AQSAYYT»
08.40 «Етік киген мысық»
10.00, 18.00 Т/х «Ғашықтық дерті»
12.00 «Қазақстан дауысы»
14.00 «Покахонтас»
15.15 «Көкпар»
17.25 «Әйел әлемі»
20.00 «АРТА»
20.50 «Көңілды тапқырлар алаңы»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Дон И»
01.55 «АПТА»

ХАБАР

06.00, 02.00 Әнұран
06.00 «Ана қадірі»
07.20 «Самопознание»
07.30 «Женатики»
09.15 «Келінжан-3»
14.00 «Ангел в тюбетейке»
16.00 «Заклятые враги»
18.30 «Маска»
19.00 «Ән әлемі»
20.00 Тұсаукерсер! «Eco maken»
21.00 Ақпарат арнасы «7 күн»
22.30 «Большая неделя».
23.00 «Анаға апарар жол»
01.30 «Pro Sport»

АСТАНА

06.00 Қаламгер
06.30, 05.10 «Үздік әзілдер»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
10.00 «TeleBingo»
10.25, 22.00 Т/х «Үзілген моншақ»
12.00, 21.00 Т/х «Қара ниет-2»
13.00, 23.25 Т/х «КЭ БЭК»
14.30 Х/ф «Я-жених»
17.30Т/х «Ана»
20.25 Үздік әндер
20.45 Аялы алақан
00.55«Bas times»
02.05«Үздік әндер»
03.30 «KazNet»
03.50 «Әзілстан» жасарын камера
04.10 «Ән мен әзіл» концерттік

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той Заказ»
06.45«Индийское лето»
07.45 «Воскресные беседы»
08.00 «Мама, маған дауыс бер»
09.30 «День солнца»
14.00 «Тайны вокруг нас»
14.35 «Лучше всех»
16.35«Один вдох»
18.50 «Добры вечер Казахстан!»
20.00 «Грани»
21.30 «Три дороги»
01.50 «П@ytina+»
03.05 «Әйел сыры»
03.50 «Той базар»

КТК

07.00 Әнұран
07.05, 03.25-04.10 «10-дың топ»
09.00 «Юморина»
11.50«Игра в судьбу»
15.00,03.00 «Аталар сөзі»
18.00 «Шаншар»
21.00 «Портрет недели»
22.00 «Потерянное счастье»
00.00 «Отречение»
01.40 «Аталар сөзі»
03.25-04-10 «Әйел қырық шырақты»

ЖЕТІСУ

07.00 Әнұран
07.05 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Кең ауқымда»
11.00 «Бір бала»
11.40 «Алматы облысы - 20 жыл (20 тұлға)
11.45 «Спорт» (әдіс)
12.00 «Безбен»
12.35 «Зейнеп апаның әңгімелері»
13.00 «Қателік»
13.40 «Единый народ»
14.05 «Әсем әуен»
14.30 «Сделано в Казахстане»
15.00 «Майлейн ханшайым» ертегісі
16.00 Д/ф «Кең ауқымда»
16.30 «Ән тыңдайық» (онлайн-концерт)
17.00 «Қазақ үні»
17.35 «Полицейская служба»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 «Спорт-тайм»
18.30 «Олжа»
19.05 «Ұлт құндылығы»
19.30 «Жүрек сөзі»
20.15 «Тәуелсіздік жылнамасы»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 К/ф «Бас аспаз»
00.05 «Әсем әуен»
00.20 Әнұран

31 КАНАЛ

06.00Әзіл студио
06.30 Әзілдер күнделігі
07.10 «Тамаша live»
07.50 «Тәтті шоу»
08.50 «Өмір сахнасы»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00«Tennisshow»
10.20What`sup?
11.30 «Аладдин»
12.00 «Лило и стич»
13.20 «Васаби»
15.20Х/ф «Такси-3»
17.20Х/ф «Я знаю что вы сделали прошлым летом»
19.30Х/ф «Заложник»
21.50Х/ф «Скалолаз»
00.20«Экстрасенсы против детективов»
02.20 «Тамаша live»
02.40 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Гу-гулет»
06.30, 05.00 «Айна-online»
07.30,18.10-02.00Скетчком «Q-eli»
09.00, 15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 «Орел и решка»
11.00«Дом на холодном ключе»
16.00, 00.50 Х/ф «Екінші мүмкіндік»
18.10«Изоляция»
19.10 «Дублер»
21.00 Х/ф «Музыкальная интуиция»
23.00Х/ф «Разведка»
01.00 «Рокки»
05.30 «Қуырдақ»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

КӘСІБІ –НӘСІБІ

МУЗЫКАЛЫҚ АСАПТЫҢ 50 түрін дайындайды

Бүгінгі таңда жастар арасында қолөнермен айналысушылар қатары көбейіп келетіні қуанарлық жайт. Ежелгі ата кәсіпті меңгеруге талпынған жастардың жақсы жетістіктерге жетіп, өз кәсіптерін ашып жатқанын жиі естіп білудеміз. Солардың бірі музыкалық аспаптар дайындау ісін қолға алып, дөңгелетіп әкеткен Абзал Әкімбек. Абзалдың қысқа мерзім ішінде музыкалық аспаптың көптеген түрін жасауды меңгеріп алғаны оның қалап алған кәсібінің қыры мен сырын терең меңгере бастағанын аңғартса керек.

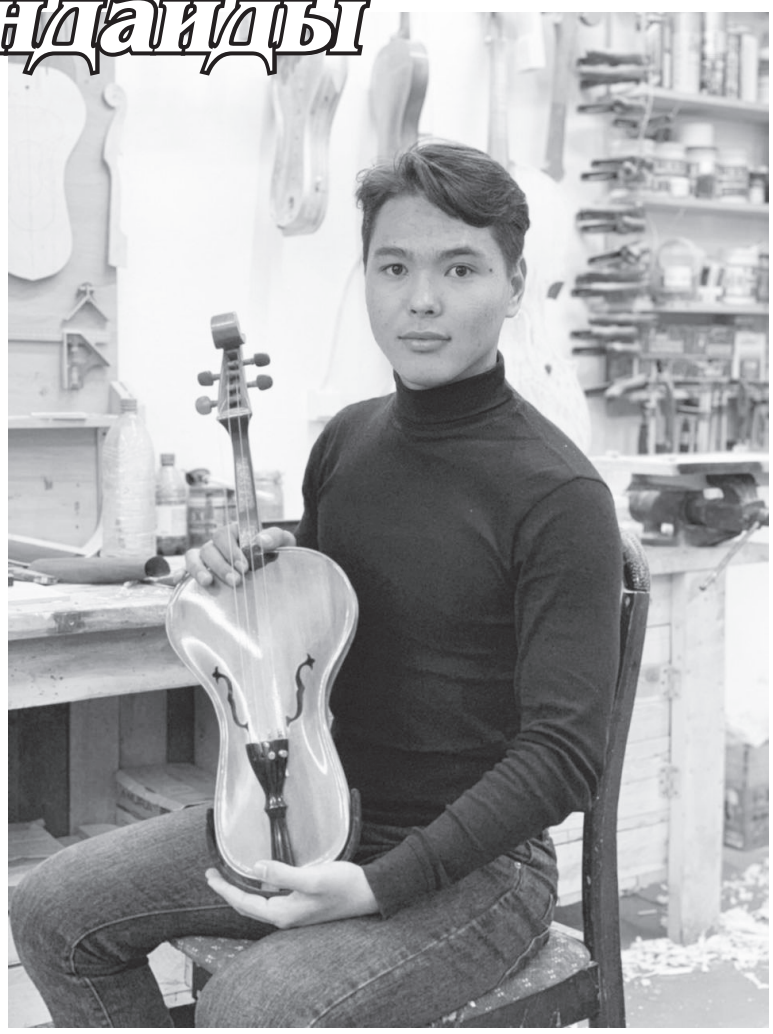

Облыстық кәсіпкерлер палатасы баспасөз қызметінің хабарлауынша, Алматы облысында 23 жасар кәсіпкер Абзал Әкімбек музыкалық аспаптар жасайтын шеберхана ашты. Қолөнер шебері жылына 200-ден астам ұлттық аспап шығарады. Өнімді үлкен қызығушылықпен мәдениет майталмандары, музыкалық мектептер мен мекемелер сатып алуда.

Абзал Әкімбек Еңбекшіқазақ ауданындағы Рахат ауылының тұрғыны. Ол жастайынан ұлттық музыкалық аспаптарға, олардың тарихы мен өндірісіне қызығушылық танытып келді. Мектеп қабырғасынан бастап, әсіресе, жазғы демалыс кезінде музыкалық аспаптар жасау шеберханасында тәжірибе жинақтады. Колледжден кейін ол тағы бір жыл шеберханада жұмыс істеді. Уақыт өте келе үйдің ауласында шағын цех ұйымдастырды. Осылайша жеке хоббиі кәсіпке айнала бастады. 2019 жылы Абзал «Бастау Бизнес» жобасы бойынша кәсіпкерлік негіздеріне оқудан өтті. Сол жылы инновациялық идеясы үшін 2,5 млн теңге көлемінде грант алды.

«Мемлекеттік қолдаудың арқасында мен хоббиімді табысты іске асырдым. Көмек сұрап Кәсіпкерлер палатасының аудандық филиалына жүгіндім. Көп ұзамай «Жас кәсіпкер» бағдарламасы бойынша 2,5 млн теңге грант ұтып алдым. Осы қаражатқа станоктар мен құралдарды сатып алдым. Қазіргі таңда шеберханада менімен бірге тағы үш адам жұмыс істейді», – деді жас кәсіпкер.

Шеберханада Абзал Әкімбек аспаптардың 50 түрін дайындайды. Олардың арасында домбыра, прима домбыра, қобызға қызығушылық жоғары. Сондай-ақ жетіген, дауылпаз, сыбызғы, шертер және басқа да ұлттық аспаптар ерекше танымал. Өнімдерді артистер, өнер мектептері және ірі мәдени мекемелер сатып алады. Сонымен қатар сыйлық ретінде де бұйымдар жақсы өтеді.

«Біз жылына 200-ден астам аспап дайындаймыз. Өндіріс ісінде отандық және шетелдік материалдарды пайдаланамыз. Мысалы, жаңғақ ағашын, шырша, үйеңкі, қызыл ағашты, африкалық тропикалық ағаштарды қолданамыз. Сондықтан сапалы бұйым әзірлеу біз үшін өте маңызды шарт. Музыкалық аспаптардың көпшілігін ұлттық нақышты сақтай отырып, ерекше этностильде дайындаймыз», – деді Абзал Әкімбек.

Кәсіпкер алдағы уақытта отандық және халықаралық көрмелерге қатысып, өнімін танымал етуді мақсат етіп отыр.

Ш. ХАМИТОВ.

МАМАН МІНБЕРІ

ОТЫЗ ЖЫЛ БҰРЫН ЖАБЫЛДЫ

ЕКІНШІ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК СОҒЫС АЯҚТАЛА САЛЫСЫМЕН, ЕКІ ДЕРЖАВА: АҚШ ПЕН КСРО АРАСЫНДА ҚЫРҒИ-ҚАБАҚ СОҒЫС БАСТАЛДЫ. АҚШ-ТА ТЕК АТОМ БОМБАСЫ ҒАНА ЕМЕС, СОНЫМЕН БІРГЕ ЖАПОНИЯДА ҚОЛДАНЫЛҒАН СОҒЫС ТӘЖІРИБЕСІ БАР ЕДІ. АЛ КСРО, КЕРІСІНШЕ, СОЛ КЕЗДЕРІ АТОМДЫ ЗЕРТТЕУДЕ АРТТА ҚАЛҒАН БОЛАТЫН. РДС-1 АТАЛҒАН АЛҒАШҚЫ КЕҢЕСТІК ЯДРОЛЫҚ ЗЫМЫРАН 1949 ЖЫЛДЫҢ ЖАЗЫНДА ДАЙЫН БОЛДЫ. 1949 ЖЫЛЫ 29 ТАМЫЗДА АРНАЙЫ САЛЫНҒАН СЕМЕЙ ПОЛИГОНЫНДА РДС-1 СЫНАҚТАН ӨТТІ. БҰЛ СЕМЕЙ ПОЛИГОНЫНЫНДА ЖАРЫЛҒАН 400-ДЕН АСТАМ ЯДРОЛЫҚ СЫНАҚТАРДЫҢ АЛҒАШҚЫСЫ БОЛДЫ. ПОЛИГОНДАҒЫ СОҢҒЫ ЖАРЫЛЫС 1989 ЖЫЛДЫҢ 19 ҚАЗАНЫНДА БОЛДЫ.

Полигон қаладан 130 шақырым қашықтықта орналасты. Полигон 18000 шаршы шақырым аумақта бұрынғы Семей облысы, Абыралы ауданының, сондай-ақ Павлодар және Қарағанды облыстары жерлерін қамтыған болатын. Семей полигоны ірі елді мекендер маңындағы жалғыз сынақ полигоны еді. Бүкіл ядролық сынақтар қатаң құпияда ұсталды.

1989 жылы белгілі қазақстандық қоғам қайраткері Олжас Сүлейменов бүкіл әлем бойынша ядролық сынақтардың құрбандарын біріктірген Невада — Семей антиядролық қозғалысын құрды. Қозғалыс әлемдік резонансқа ие болды. Халықаралық және халықтың қолдауына ие болған қозғалыстың арқасында 1989 жылы өткізілетін 18 жарылыстың 11-і қысқартылды. Осыдан соң әлемнің бірнеше елдерінде, атап айтар болсақ, Ресей, АҚШ және Францияда атом бомбасының жарылысына мараторий жарияланды. Ал Семей полигоны толықтай Қазақстан Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Семей полигонын жабу туралы 1991 жылдың 28 тамызындағы жарлығына сәйкес арада бір күн өткесін ресми түрде жабылды.

Дегенмен бұл адам санасы қабылдамайтын қасіреттің бірі: ядролық сынақ салдары қазақстандықтардың қорқынышпен еске алатын үрейлі күндерінің куәсі іспеттес халықтың жүрегі мен тарихынан мәңгі орын алады. Радиацияға ұшыраған өңірдегі әрбір жиырмасыншы бала дімкәс болып туылды. Сондай-ақ, зерттеулер көрсеткендей, бұрынғы полигонға жақын аумақта эндокриндік жүйе ауруларының жоғары қатері әлі күнге дейін сақталуда. Бұл Семей топырағында туылған талай жанның қасіреті, талай ұрпақтың жан жарасы. Уланған ауа мен топырақтың зардабын, экологияға келген орасан шығынды ешкім толтыра алмайды…

Бүгінгі Қазақстан – ядролық қаруға қарсы күрестің әлем мойындаған көшбасшысы. Еліміз ірі ядролық державаның кейінгі ұрпақтың бейбіт болашағы үшін жаппай қырып жою қаруын жинақтаудан бас тартудың айшықты үлгісін көрсеткен мемлекет.

Назгүл АЛЬБИЛАНОВА,
Еңбек ауылдық
кітапханасының меңгерушісі.

ҚАЗЫНА

ИГІ ІСТІҢ БАСЫ ТІЛ

Елімізде қазақ тілінінің мемлекеттік тіл болып қабылданып, мәртебесі арттырылған уақыттан бастап, оның қолдану аясын кеңейте түсу жолында айтарлықтай істер атқарылып келеді. Соның арқасында қазақ тілінің қажеттілігі де күрт өсе түсіп, іс қағаздарын жүргізу мемлекеттік тілге көшкені де баршаға аян. Бұған қазақ тілін үйренуші басқа ұлт өкілдерінің қарасы да көбейе түскенін қоссақ, мемлекеттік тілге деген ынта ықыластың артқанын аңғару қиын емес. Яғни, қазақ тілінің көсегесін көгертем, абыройын асырам дегендерге ешқандай шек қойылып, кедергі келтірілмейді.

Мемлекеттік тілдің мәртебесін одан сайын арттыра түсіп, қолдану өрісін барынша кеңейте түсу үшін әрқайсымыздың өз үлесімізді қосқанымыз жөн. «Теңіз тамшыдан құралады» дегендей мемлекеттік тілді меңгеруді әркім өз отбасынан бастайтын болса бұл мәселенің игі нәтиже берері талассыз.

Ал, қазіргі кезде кейбіреулердің қазақ тілі орыс тілінің көлеңкесінде әлі күнге дейін қалып келеді, оның дамуына қолайлы жағдай туғызылып отырған жоқ деген даурықпа әңгімелері мүлдем қисынсыз. Өйткені, Қазақстан Республикасының «Тіл туралы» Заңында мемлекеттік тіл қазақ тілі екені тайға таңба басқандай жазылған ғой. Сондықтан бұл заң табының жүзеге асуы тікелей өзімізге байланысты емес пе.

Бұған Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «ХАЛЫҚ БІРЛІГІ ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛІ РЕФОРМАЛАР – ЕЛ ӨРКЕНДЕУІНІҢ БЕРІК НЕГІЗІ» атты Қазақстан халқына Жолдауында *«Қазақ тілін дамыту мемлекеттік саясаттың басым бағытының бірі болып қала береді. Бұл салада айтарлықтай нәтиже бар. Қазақ тілі, шын мәнінде, білім мен ғылымның, мәдениет пен іс жүргізудің тіліне айналуда. Жалпы, мемлекеттік тілді қолдану аясы кеңейіп келеді. Бұл – заңды құбылыс, өмірдің басты үрдісі. Сондықтан, қазақ тілінің өрісі тым шектеліп бара жатыр деуге негіз жоқ. Ата заң бойынша Қазақстанда бір ғана мемлекеттік тіл бар. Бұл – қазақ тілі…»* деп атап көрсеткені нақты дәлел бола алады.

Ендеше игі істің басы тіл екенін жақсы сезіне отырып, мемлекеттік тілдің беделі мен мәртебесін көтере түсу жолындағы ортақ іске өзіндік үлес қосуға атсалысайық ағайын.

Айгерім ТЕЛІБАЕВА,
Талдықорған қалалық
сотының судьясы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӨНЕГЕ

ТЕКТІ ӘЙЕЛ әлемді тербейді

Әйелдердің құдіреті, сезіміңді селт еткізер сан алуан қылығы, қасиетке толы шексіз күш қуатты махаббаты жаулап алмайтын тірлікте, бірлікте жоқ десем ешкім де таңдана қоймасы анық.

Жаратылыстары мүлдем бөлек нәзік жандылар, табиғаттың бекітілмеген заңдылығымен ие болған құдірет күштерімен бір әулет, ауылды ғана емес әлемді тербете алатыны жасырын емес.

Бұл, олардың тәттілік немесе әккілік қылықтарына қатысты десек те болады. Бірақ, нәзік жандылардың барлығының бойында мұндай қасиет қылық, ұстаным, көркем мінез, ұлылық бар деудің өзі бүгінгі қоғамдағы бір кем дүние. Әйелдер жайында ғұламалар не дейді:

«Әйел ашуланса жеңіледі, еркелесе жеңеді.» Абай Құнанбаев.

«Әйел біткеннің бәрі де өздерінен сұлуырақ көрінген әйелге жау келеді.

Дүниеде әйелдің көзінен артық қызықтыра алатын, әйелдің көзінен артық сиқырлап тартып кете алатын күш жоқ. Байлық, бақ, мансап, тіпті қоғамдық дәреже дегендердің бірде-бірінде ондай күш жоқ. Бәрі бірге қосақталып келіп мойныма асыла кетсе, мен бәрін сілкіп тастап, оқтай қадалған әйел көзіне қарай жүре берер едім.» Ғабит Мүсірепов

«Әйел болмаса еркек есінен, еркек болмаса әйел ажарынан айырылады.» Антон Чехов.

Бір данышпан «Әлемді, жерді жап-жарық етіп отыратын екі нәрсе бар. Біреуі - Күн, екіншісі - Әйел»,- депті.

«Ер бұзылса отбасы бұзылады, Әйел бұзылса, ұлт бұзылады.»

«Жақсы әйел-жігіттің жақсы қылар жаманын, Ұшқыр қылар шабанын. Жаман әйел-жігіттің тайдырады табанын, Тар қылады заманын.»

«Әйелдер жаратылысынан ғалымдар, ал ер адамдар кітаптан білім алған ғалымдар.»

«Еркектің мәртебесі тек әйелдің сүйіспеншілігімен өседі. Ер адамның өмірінде мәртебесін өсіре алатын екі әйел бар: анасы мен әйелі.»

«Әйел қуатын, уақыт бөлуімен, махаббатымен береді. Егер ер адам әйелдің махаббатын сезсе, өзін күштірек қуатты сезінеді.»

«Әйел күйеуінің киімін әрқашан таза ұстап, тамағын дәмді етіп әзірлеп, жататын орнын уақытында дайындап, жарының қас-қабағына қарап, жағдайын жасайтын болса ер адамның көңілі жайланып, ділі рахаттанып ақылы зерек болып, көзі қырағы болып өткірленеді екен. Барлық ісінде береке табады.»

«Ер кісінің өсіп өркендеуі, елге сыйлы азамат болуы немесе керісінше, адамдық жолдан таюы да әйелдерге тікелей байланысты.»

«Үйдегі алтын қазық - Ана.»

«Ана ақылды болса, бала дана болады. Ананың мейірімі көзінде, ықыласы көңілінде, ақылы сөзінде..»

«Алтынды - отпен, Әйелді - алтынмен, еркекті - әйелмен» тексеріп ары қарай өмір өз сынағын жалғастыра береді…

- Кеше ғана халыққа жария еткен жолдауында Президентіміз Қ.Тоқаев: Әйелдердің қоғамдағы экономикалық және саяси ұстанымын барынша қолдауды қамтамасыз еткен жөн. Бұл жұмысқа Президент Әкімшілігі жауапты - деді.

Мінеки сан алуан қылықтары мен қыр-сырлары жұмбаққа толы жан жарыңыз жақсы адам болып кездессе мәңдайыңыздың бағы бес елі болғаны. Себебі, дана данышпан, ойшыл ғұлама ғалымдар, абыз бабалардың асыл сөздерінің бір бөлігі ғана қаншама шынайы шындықтың бетін ашып тұрғанын білдіңіз.

Қазақта: «алпыстан асқаннан ақыл сұра» деген асыл сөз бар.

Алпыстан асқан қариялар ел ертеңі болашақ жастарға, өткен өмірдің өзекті, мән мағынасы зор, отбасылық құндылық пен парасатты, текті де рухты ақылман зиялы қауым, еңселі ерлердің өмірінен естелік айтар болса, бірден оның асыл жары туралы сөз қозғайтыны да өмір шындығы.

Өз басым жалпы орта мектепте оқушылар комитетіне сайланған кезден бері адамдармен етене жақын қоян қолтық араласып олардың адами құндылық, қасиеттерін зерделеп жүргеніме 50 жылдай уақыт өтіпті.

Қаншама отбасының бақытты да бақуатты өміріне куә болдық.

Қаншама отбасының күйбең тірліктегі күйзеліс, дау дамай, ұрыс-керісін де көрдік. Сараптай келгенде, күйеуінің абыройы асқақтап әуелі қызметі өсуіне, органда істейтіндерінің шендері жоғарлауына немесе керісінше болуына сондай-ақ ұрпағы ақылды да парасатты болуына негізінен жан жары әйелінің адал ниет қолдау, қамқорлығы мен ақылман парасаттылығы өте-өте әсерлі екенін әлем мойындап келеді. Әсіресе кадрлық саясатта қай елде де болсын мемлекет бұл жағдайға ерекше мән беріп тұжырым жасап отыратыны тағы бар. Сондықтанда әйелдерге барынша жан жақты қолдау, қамқорлық жасалып құрмет көрсетілуде. Өйткені әйел-анаң, асыл жарың, әпке-қарындас, қызың.

Егер әйел заты күйеуін, оның қожайындық, әкелік қасиетін құрметтемесе, күйеуінің жұмыс барысы қызметіне тікелей араласып сыңар жақ билік жүргізсе, балаларын әкесіне қарсы қойып өзіне тәнтті еткісі келсе ол отбасының ұлылығы ұлағатты болмайтынын кеш болса өмір өзі түсіндіреді екен.

Қазақ деген халық жақын туыс, дос жаран, жамағаттың кемшілік тұстарын көріп біліп тұрса да, бетіне айтып ісіне араласудан өзін аулақ ұстап өскен ұлт ұрпағымыз. Ата-ана, үлкендердің қабағына қарап ұят болады деумен тек жақсы іс әрекет қылықтарын үлгі тұтқан, жақсы мен жаманның қатар жүретінін біле тұра ешкімді жамандыққа қимаған дана халықпыз. Бірақ, қазір заман өзгерді. Заманмен бірге әлем өзгерді. Қазіргі жастардың соның ішінде әйел затының ақылшысы да ақпарат берушісі де интернеттегі желілер жүйесі болып барады. Ондағы ақпарат, құндылықтар, даналықтардың артында кім тұр, кімдер, қандай ағым, адамдар қандай мақсат мүддемен орналастырып жазып қойып жатыр оны-мен санасқан жан жоқ. Және өз ана тілінде де емес. Бұл ел ертеңі үшін қасірет.

Олай дейтініміз таным, татулық, дүниенің кілтінің өзі ар мен жан, тазалығы, дастарханның құт берекесіне тоқтайды. Бұл да тек әйелдердің құдірет күш, ұлылығы мен ұлағаттылығынан тұрағын табатын дүние. Отбасының ұлы құндылығы, өмірдің қызығы…

Қырық жыл отасқан жандардың отбасында еркектің өзі сол үйдің баласындай болып кететіні де әйелдің жанұясына төккен нұрлы көркем мінез, жылулық сезімінен болса керек.

Текті әйелдің тәлім-тәртіп, ерен өнегесімен өміріңіз мәнді болып, өскелең өрен ұрпақтарыңыздың бақытты да бақуатты, адал да ар-ұятты, әдепті де мәдениетті білімді де білікті, елін сүйген-елі сүйген, парасатты-рухты, ұлы тұлға болып қалыптасып өз ел жерінде ұзақ ғұмыр кешулеріне жаратқан иеміз жар болсын!

Құрметбек САНСЫЗБАЙҰЛЫ

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?

Сиқырлы сусындар сергіте ме, еліте ме?

ДҮКЕНГЕ КІРЕ САЛА «GORILLA», «FORSAGE», «RED BULL» ДЕГЕН СЕРГІТКІШ СУСЫНДАР КӨЗГЕ ОТТАЙ БАСЫЛАДЫ. ІШУГЕ ҚҰМАРТЫП, СОҢҒЫ ТИЫНЫ БОЛСА ДА САТЫП АЛАТЫНДАР ҚАТАРЫ ЖИІЛЕДІ. СУСЫННЫҢ ЗИЯНДЫЛЫҒЫ ЖАЙЫНДА ҒАЛАМТОР ЖЕЛІСІНДЕ ШУЛАП ЖҮРСЕ ДЕ, « НЕ БОЛЫПТЫ БІР РЕТ ІШКЕННЕН?» ДЕП КҮНІНЕ БІР РЕТ ЕМЕС БІРНЕШЕ РЕТ ІШЕТІНІМІЗ ОЛ ДА БАР.

Еуропалықтар табиғи судың өзін фильтрден өткізіп ішкендерімен қоса, газды сусындардан бас тартқандығын ескерсек, біз неге бұл сусынға құмармыз?

Біз тұтынып жүрген энергетикалық сусынның сыртында «аяғы ауыр әйелдерге, балаларға, жасөспірімдерге, қарттарға, жүрек-қан тамырлары ауруымен ауыратын адамдарға мүлдем пайдалануға болмайды» деген ескертпе бар. Бірақ, сол ескертпені оқып, орындап жатқан жанды көрмейсің. Сол себепті тәуелділік туғызатын бұл сусындарға тыйым салынсын әлде, белгілі бір шектеумен сатылымға шыққаны дұрыс –ау. Жалпы «сергіткіш сусын сергіте ме әлде тәуелді ете ме?» деген сауалнама жүргізген едік.

Бұл энергетикалық сусынға ересектер ғана емес бүлдіршіндер де әуестенгені қорқынышты. Бұл жайлы көп балалы Гүлдәурен Бекетқызынан сұрап көрдік. *«Жолдасым мектепте күзетші болып істейді. Сонда ұйықтап қалмас үшін «Gorillaны» сатып алғызып қояды. Басында, үйге әкелісімен балалар шуласып, таласып, соңында жылап жүріп, ішіп алады. Кішкентай қызым сөйлей алмаса да, «ымдап» қолын созып, қалайтынын жеткізеді. Зияндығын білгендіктен үйге әкелмейтін хәлге жетсек те, үлкен ұлымның қолына 350 теңге түссе бітті, дүкеннен осы пәлені әкеледі. Меніңше бұл сергіткіш сусынға тәуелді болатын қоспа да қосатын сияқты»,* - дейді.

Күнделікті энергетикалық сусындардың сатылымын көріп, арасында сол сусыннан нәр алып жүргендерді де сөзге тартқан едік. Дастан Әмірзақұлы азық-түлік дүкенінде сатушы болып істеп жүргеніне биыл төртінші жыл.

- «Мен айтсам, сіз сенбейтін шығарсыз, күніне орта есеппен 120-140 энергетикалық сусын сатылымға шықса, демалыс күндері 200-ге дейін энергетикалық сусын саудаға түсіп жатады. Бір нәрсе айтайын ба, күніне 4 «Gorilla» ішіп табыссыз үйге қайтқан күндерім болды. Ақырындап, жүрек соғысымның жиілеп кеткенін байқадым, содан кейін тәуелділік пайда болды. Бір күні қатты ауырып, жедел жәрдем шақырттым. Асқазанымда өзгерістер болғанын айтты. Содан кейін сергіткіш сусын ішпеуге тура келді. Қазір ішу былай тұрсын, иісі мұрныма келсе, лоқсып жіберетін болдым.

Шынымды айтсам, тек осы энергетикалық сусын арқылы жалға алған дүкенімнің арендасын өтеп жүрмін десем де болады. Жазда күннің ыстығына байланысты алып жүрген адам күзде де келіп тұрады. Бұл сусындардың зиян екенін білсем де, сұраныс өте қарқынды болып тұр. Қысқаша айтсам, менің дүкеніме «Gorilla» үшін кіретін сияқты» деген пікірі арқылы энергетикалық сусынның сатылымдағы жоғарғы деңгейін айтқандай болды. Терапевт дәрігер Назерке Ермекқызы энергетикалық сусынның пайдасы мен зияндылығына тоқталып өтті.

«Энергетикалық сусын дәрумендер кешенімен глюкозадан тұрады. Әсері 3-4 сағат бойы адамның денесінде болады. Сонымен қатар газдалған болып келгендіктен, адам бойына тез дариды. Ал кемшіліктеріне кезек берсем, энергетикалық сусынды белгілі бір мөлшерде яғни, күніне 2 құтыдан артық ішкен жағдайда, адам бойына кері әсер етеді. Мөлшерден асыру – қан қысымының немесе қан құрамындағы қант деңгейінің көтерілуіне әкеп соғуы әбден мүмкін.

Энергетикалық сусындардың құрамындағы дәрумендер мультидәруменді кешенді алмастыра алмайды. Ағзаны энергиямен қамтамасыз етеді деген тұжырым – дәлелсіз. Бір нәрсені естен шығармаған абзал, сусында ешқандай энергия жоқ, ол тек энергия қоздырушысы. Яғни, біз өз энергия қорымызды пайдаланамыз, қысқаша айтқанда, энергияны өзімізден қарызға ала тұрамыз деген сөз. Алайда ерте ме, кеш пе бұл қарызды шаршағандық, ұйқысыздық, ашушаңдық түріндегі пайызбен қайтаруға тура келетінін ескеріңіз.

Басқа да ынталандырушылар сияқты энергетикалық сусындардың құрамындағы кофеин жүйке жүйесін әлсіретеді. Оның әсері 3-5 сағат сақталады, бұдан кейін ағзаға демалыс қажет. Сонымен қатар, кофеинге адам тез әуестенеді. Сол себепті, біз энергетикалық сусынға әуестеніп тұрамыз. Жүрек аурулары бар, гипо немесе гипертониямен ауыратын адамдарға энергетикалық сусындарды ішудің мүлдем қажеті жоқ» дей келе, энергетикалық сусындардан гөрі таза су ішкен жөн деп кеңес берді.

Тәжірибе жасау барысында дүкен сөресінен сергіткіш сусын мен жәй суды сатып алдым. Үйге кіре сала, 2 жасар ұлыма таңдау жасаттым. Ол лезде энергетикалық сусынды таңдады. Тәжірибем бір баламен шектелмесін деп екінші 3 жасар ұлыма таңдау жасаттым. Ойланбастан ол да сергіткіш сусынға таңдау жасады. Айтарым, тәуелділік тудыратын бұл сусыннан ертерек бойды аулақ ұстаған дұрыс-ақ. Ал, бұл жайында сіз не дейсіз, көзі қарақты оқырман?!

Ардагүл ӘСКЕРБЕК

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ВАКЦИНА

ЗАПРЕТ НА ОЧНУЮ РАБОТУ ДЛЯ НЕВАКЦИНИРОВАННЫХ

КАК СООБЩАЕТ SPUTNIK, СОТРУДНИКИ РЯДА ОБЪЕКТОВ И УЧРЕЖДЕНИЙ КАЗАХСТАНА ДОЛЖНЫ БЫТЬ ВАКЦИНИРОВАНЫ ОТ КОРОНАВИРУСА, ЧТОБЫ РАБОТАТЬ ОЧНО.

«Акимам областей, городов Алматы, Нур-Султан, Шымкент, центральным государственным органам, правоохранительным и специальным органам, НПП "Атамекен" (по согласованию), национальным компаниям, юридическим лицам, независимо от формы собственности, обеспечить ограничение допуска на работу в очном режиме для работников, не получивших вакцинацию против COVID-19 (за исключением лиц, имеющих постоянные медицинские противопоказания и переболевших COVID-19 в течение последних 3-х месяцев)», — говорится в тексте постановления, которое вступило в силу 6 сентября.

Кроме того, вводится обязательное ПЦР-тестирование (1 раз в 7 дней) для невакцинированных работников сферы услуг, если они все же хотят присутствовать на рабочем месте.

Какие объекты затронет постановление:

- объекты по оказанию услуг населению (центры обслуживания населения (ЦОНы), отделения АО «Казпочта», банки второго уровня, объекты финансового рынка, страховые компании, агентства по недвижимости, рекламные агентства, обменные пункты, ломбарды, салоны красоты, парикмахерские, химчистки, прачечные, фитнес, спорткомплексы, спортивно-оздоровительные центры, СПА и массажные салоны/центры/кабинеты, бани, сауны, бассейны, пляжи, типографические услуги, швейные ателье, фотосалоны, обувные мастерские, цветочные магазины, сервис по ремонту обуви, одежды, ремонту оргтехники, объекты по оказанию услуг нотариуса, бухгалтера и консалтинга, маникюра и педикюра, косметологических услуг, иные объекты); объекты оптовой и розничной торговли (хранения) продукции и товаров народного потребления, в том числе рынки, торговые дома, торговые сети, торгово-развлекательные центры, магазины, минимаркеты, супермаркеты, гипермаркеты; объекты культуры и досуга (музеи, музеи-заповедники, библиотеки, концертные организации, филармонии, театры, кинотеатры, концертные залы, клубы, галереи, выставки, цирки и другие культурно-досуговые организации); объекты в сфере оказания услуг по проживанию населения (гостиницы, отели, хостелы, мотели, общежития, кемпинги и другие).

Постановление касается также:

- организаций, осуществляющих пассажирские перевозки, аэропортов, железнодорожных, автомобильных и водных вокзалов, речных и морских портов, автостанций/автопереходов, пунктов обслуживания пассажиров; организаций образования и воспитания, в том числе образовательных развивающих и коррекционных центров (для взрослых и детей), учебно-производственных комбинатов и других внешкольных организаций;

- объектов санаторно-курортного и оздоровительного назначения (санатории, дома/базы/зоны отдыха, профилактории, детские оздоровительные лагеря (пришкольные, загородные), туристские базы и другие); объектов общественного питания, в том числе размещенных в организованных коллективах, а также осуществляющих доставку еды; стрит-фудов; медико-социальных объектов всех типов (дома престарелых, инвалидов, дома ребенка и другие); организаций здравоохранения, в том числе лабораторий; аптечных организаций; объектов жизнеобеспечения и коммунального хозяйства (организации водоснабжения, теплоснабжения, электроснабжения, по уборке территорий и вывозу отходов, по дезобработке помещений и территорий, аварийно-спасательные службы, КСК и ОСИ и другие); организаций, оказывающих услуги экскурсионной деятельности; объектов досуга, развлекательных игровых объектов (компьютерные клубы, бильярдные залы, боулинги, развлекательные центры/парки, аттракционы, аквапарки, караоке, лотерейные клубы и иные пункты/точки по реализации лотерейных билетов и другие); объектов связи и телекоммуникаций.

МЕДИАЦИЯ

САМОСТОЯТЕЛЬНЫЙ СПОСОБ УРЕГУЛИРОВАНИЯ СПОРОВ

Конфликты и споры являются неотъемлемой частью жизни человека в обществе и для их разрешения все чаще люди обращаются в суд. Право обращения за защитой своих нарушенных прав и охраняемых законом интересов закреплено в Конституции РК.

Однако во всех ли случаях следует обращаться в суд и насколько такой способ защиты своих нарушенных прав и свобод позволяет достичь взаимоприемлемого результата. С середины XX столетия в мировой практике разрешения конфликтов получила распространение медиация, как альтернативная форма разрешения споров с участием третьей стороны-медиатора, основанная на принципах добровольности участия в процедуре, беспристрастности и нейтральности со стороны медиатора, конфиденциальности, прозрачности, принятия и уважения сторон медиатором и сторонами друг друга.

В истории казахского народа одним из глобальных достижений является суд биев, основанный на принципах неподкупности и справедливости судей и в большей своей части ориентированного на примирение сторон.

Законодательное закрепление института примирительных процедур (Глава 17 ГПК, Закон РК «О медиации»), включающих в себя урегулирование спора путем заключения мирового соглашения, с применением медиации или партисипативной процедуры позволило определить данный институт как самостоятельный способ урегулирования споров, при котором каждая из сторон может получить свою выгоду, что в конечном итоге должно привести к снижению количества рассматриваемых в суде споров.

В своем прошлогоднем Послании народу Казахстана Глава государства К.К.Токаев подчеркнул: «Нужно развивать и альтернативные способы разрешения споров, что позволит находить компромиссы без участия государства. Такие институты хорошо показали себя в развитых странах.Почти десять лет назад мы приняли Закон «О медиации». Но до настоящего времени ни один государственный орган не занимается его развитием, внятная государственная политика отсутствует. Данное положение дел следует исправить».

Поэтому стороны смело могут свои споры решить путем проведения медиации, которая позволяет сторонам, участвующим в конфликте самостоятельно прийти к взаимовыгодному решению используя знания и опыт медиатора - профессионального посредника, выступающего третьей стороной при разрешении спора и помогающего оппонентам достигнуть соглашения.

Анар ТОХТЫБАКИЕВА
судья Талдыкорганского городского суда

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

15 ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ НАКАЗАЛИ

за нарушение прав бизнесменов в Алматинской области

По сообщению пресс-службы региональной палаты предпринимателей, в Алматинской области за нарушение прав предпринимателей к дисциплинарной ответственности привлечены 15 должностных лиц. Об этом сообщил заместитель директора по правовым вопросам областной Палаты предпринимателей - член мобильной группы по защите прав бизнеса Канат Кабдиев. По его словам, с начала года мобильной группой по защите прав бизнеса, куда входят представители «Атамекена» и органов прокуратуры поступило 65 сигналов от бизнесменов. По фактам нарушений было внесено 26 представлений об устранении нарушений законности, шесть протестов, а также реализована система оперативно-розыскных мероприятий. Канат Кабдиев напомнил, что с 4 сентября вступили в силу поправки в Закон «О прокуратуре». Согласно новым изменениям прокуроров наделили компетенцией рассматривать обращения предпринимателей по фактам вмешательства со стороны государственных органов. Тогда как раньше такие обращения перенаправляли в уполномоченные органы. Теперь прокуроры смогут оперативно реагировать на жалобы субъектов бизнеса, проводить по ним проверки, запрашивать необходимую информацию в установленные им сроки и вызывать лиц для получения объяснений. Кроме того, прокуроры смогут незамедлительно отменять незаконно наложенные меры ограничительного и запретительного характера, такие как необоснованные аресты счетов, запрет на пользование имуществом, приостановление деятельности, временные и иные ограничения в работе. При установлении таких фактов, прокурор выносит постановление об их отмене, которое будет обязательным для исполнения. Одновременно за неисполнение постановления вводится административная ответственность (ст. 664-1 КоАП – влечет штраф до 30 МРП). «В ходе совместной работы Палаты предпринимателей и Прокуратуры Алматинской области отменены 10 незаконных актов, выявлены 155 незаконных проверок и иных форм контроля, а также отменено 24 незаконных проверок. По фактам нарушений прав предпринимателей к дисциплинарной ответственности привлечены 15 должностных лиц. Не допущено незаконное привлечение к административной ответственности 20 субъектов бизнеса и отменено 125 административных постановлений на сумму 125 000 тенге. В целом, защищены права свыше 8 тысяч субъектов предпринимательства региона», - рассказал заместитель директора РПП «Атамекен» Канат Кабдиев. В результате реагирования на сигналы бизнеса, по заведенным прокуратурой области оперативным мероприятиям с поличным задержаны сотрудники Ревизионной комиссии при получении взятки в размере 17 млн тенге с 90 предпринимателей. Приговором суда должностные лица были признаны виновными. Также приведены в соответствие размеры подушевого финансирования 717 частных детских садов. Силами мобильной группы 23 участникам государственных закупок были возвращены гарантийные взносы, которые незаконно не возвращались заказчиками. К слову, были отменены и пересмотрены постановления санитарных врачей. Представители бизнеса неоднократно жаловались на неправомерные ограничения работы бизнеса. «После обращения предпринимателей и обсуждения постановлений санврачей районов и городов мобильной группой отменены и изменены четыре карантинных постановления санитарных врачей, нарушающих права бизнеса. Вместе с тем, нами защищены права 20 субъектов малого предпринимательства, которых незаконно проверяли сотрудники полиции на предмет соблюдения карантинных ограничений», - сообщил заместитель прокурора Алматинской области Марат Абдрахманов. Коллективное обращение предпринимателей, арендующих столовые и буфеты в организациях образования Алакольского района, также решено в пользу бизнеса. Как выяснилось, несмотря на приказ Министра национальной экономики о не начислении арендной платы объекта государственной недвижимости в период пандемии, местными исполнительными органами взималась плата у 21 предпринимателя. По представлению прокуратуры района суммы излишне выплаченных средств дополнительным соглашением засчитаны за 2021 год. Системные проблемные вопросы бизнеса активно рассматриваются и решаются на площадке Совета по защите прав предпринимателей и противодействию коррупции при РПП «Атамекен» с участием представителей предпринимательства и уполномоченных государственных органов. «В результате совместной с «Атамекен» работы на сегодняшний день с Реестра системных проблем сняты как разрешенные три проблемных вопроса бизнеса. В настоящий момент имеются два региональных проблемных вопроса и один республиканский. К примеру, системный вопрос о проблемах выплаты субъектам предпринимательства за оказанные услуги по перевозке, проживанию и размещению медицинских работников, задействованных в работах инфекционных и провизорных стационаров мы рассмотрели на заседании Совета, где был проработан механизм погашения задолженности учреждений здравоохранения перед субъектами бизнеса. По акту прокурорского надзора субъектам бизнеса положенные средства выплачены в полном объеме, в отношении виновных лиц вопрос об ответственности рассматривается на дисциплинарных комиссиях», - отметил Марат Абдрахманов. Напомним, в Алматинской области действует мобильная группа по защите прав предпринимателей. Задача мобильной группы – оперативно реагировать на сигналы субъектов предпринимательства о нарушении их прав и препятствовании законной предпринимательской деятельности. Телефоны доверия +7 7282 24 06 31, +7 778 169 77 79, +7 777 246 6642.

Ш. БАТЫРБАЕВ.

ОПМ «УЧАСТОК»

ПРОХОДЯТ РЕЙДЫ ПОЛИЦИИ ПО КВАРТИРАМ

Операция проводиться с 1 сентября по 1 декабря, за время операции участковые полицейские проверяют арендные квартиры и изучают проблемы граждан на обслуживаемых участках, сообщил на брифинге официальный представитель МВД Нурдильда Ораз, передает корреспондент zakon.kz.

В настоящее время по всей стране проводится оперативно-профилактическое мероприятие «Участок», направленное на максимальный охват населения административного участка для изучения проблемных вопросов, предупреждения и профилактики правонарушений на обслуживаемых участках. Операция будет проводиться в течении трех месяцев, - уточнил Ораз.

По его словам, за время операции участковыми инспекторами полиции на закрепленных за ними административных участках проводится по дворовой и поквартирный обход для ознакомления с населением, а также выявления лиц, допускающих различные правонарушения и проверки граждан, состоящих на учетах в органах внутренних дел.

Также проверяются арендные квартиры, рынки и другие места торговли, неблагополучные семьи, места концентрации молодежи и несовершеннолетних для пресечения антиобщественных действий и фактов безнадзорности, а также владельцы гражданского оружия и иностранцы, — сообщили на брифинге.

Официальный представитель добавил, что параллельно полицией будут проведены проверки дачных массивов, объектов строительства, в том числе приостановленных и заброшенных, чердачные и подвальные помещения.

В сельской местности основные усилия направлены на проверки зимовок и выявления лиц без определенного места жительства, фактов незаконной эксплуатации людей, незаконно пребывающих иностранных граждан, хранения незарегистрированного оружия и других запрещенных предметов. Наряду с этим, участковыми инспекторами полиции с представителями местных исполнительных органов и общественности будут проводиться встречи с населением для изучения и разрешения имеющихся проблемных вопросов, - заключил Ораз.

Полосу подготовил Ш. ХАМИТОВ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

РЕГБИ

Спортты серік еткен ҚҰРАЛАЙ

РЕГБИ – ФУТБОЛ ОЙЫНЫМЕН БІР КҮНДЕ БІР ЖЫЛДА ПАЙДА БОЛҒАН СПОРТ. ҚАЗІРГІ РЕГБИ - ФУТБОЛМЕНГАНДБОЛ ОЙЫНЫҢҚОСЫНДЫСЫДЕУГЕ ДЕ БОЛАДЫ. БҰЛ СПОРТТЫҢ ТҮРІ СПОРТШЫЛАРДАН ҚАТАҢ ТӘРТІП, ӘДЕПТІЛІК ПЕН КҮШ-ҚУАТТЫ ТАЛАП ЕТЕДІ. БІЗДІҢ КЕЙІПКЕРІМІЗ ҚҰРАЛАЙ ТҰРАЛЫҚОВА ДА РЕГБИ СПОРТЫН ЖАНЫНА СЕРІК ЕТІП КЕЛЕДІ. ОСЫ СПОРТ АРҚЫЛЫ ТАЛАЙ ЖЕҢІСТІ БАҒЫНДЫРЫП ТА ҮЛГЕРДІ.

Ол – үйдің ортаншысы, екі әпкесі және егіз інісі мен сіңілісі бар. Аяулы анасынан айырылғалы бері Құралай үйдегі бар жауапкершілікті де мойнына алған. Әпкелері тұрмыста болғандықтан, үй шаруасымен қоса жекеменшік дүкендегі мәселелерді шешуді де естен шығарған емес. Талай қиындықтың дәмін татса да, спорттан бір елі қол үзбеген Құралай жақында Украина Республикасының Одесса қаласындағы жарысқа қатысып келді.

Алғашқыда бұл спорт түріне қызығушылықпен келсе, қазір жанына серік етіп, биік шыңына шығуды мақсат еткен.

«Регби спорты арқылы әлем шарлап келемін десе болады. Себебі, бұл спорт түрі шетелде жақсы дамыған. 2018 жылы Испанияда, яғни, Бенидром қаласында бірінші орынды иелендік және Туркияды « Yellow melon» турнирінде ойын көрсеттік. Қытай елінде жарыс өтіп, жеңімпаз атандық. Төзімділіктің арқасында осы спорт саласын жақсы меңгеріп келемін. Болашақта регби спорт түрінен команда құрып, соның жаттықтырушысы болғым келеді», – дейді ол.

Қазақы болмысымен ерекшеленген Құралай жайлы құрбысы Наргиз Бекежанова былай дейді.

«Құрбымның бойында сұлулық пен зеректік өзара үйлесім тапқан. Тұла бойы мінсіз, ал спортқа деген құштарлығы мен сүйіспеншілігі шексіз. Жаттығу залына уақыты-лы барып, өзінің спорттық шеберлігін үнемі дамытып келеді. Халықаралық жарыстарға қатысып, еліміздің намысын қорғап жүрген спортшылардың бірі – Құралай десем қателеспеген едім. Алдағы уақытта биіктерден көрініп, жұлдызы жарқыраса екен деймін».

Негізі еліміз бойынша Алматы облысы регби спортынан жоғары көрсеткіш көрсетіп жүр. Ирина Олеговнаның жаттықтыруымен Құралай «Олимп» командамасында ойын көрсетіп, көк байрағымызды көкке желбіретіп келеді.

А.ӘСКЕРБЕК.

ЕР ЕСІМІ – ЕЛ ЕСІНДЕ

ЕСКЕРТКІШ ОРНАТЫЛДЫ

Нұр-Сұлтан қаласында Жақсылық Әмірәлиұлына орнатылған ескерткіштің ашылу салтанаты өтті. Іс-шара Қабанбай батыр даңғылындағы спорт сарайының алдында ұйымдастырылды.

Мәскеу төрінде атой салған Жақсылық аға қазақ балуандарына, жалпы спортшыларына үнемі ағалық қамқорлығын көрсететін. Кәсіпкер ретінде мал шаруашылығын дамытып, бір ауылға шарапатын тигізіп, талай жасты жұмыспен қамтыды. Әзірше осы даңқты азаматтан кейін ешбір қазақ балуаны Олимпиада алтынын ала алмай келеді.

Былтыр тамыз айында қазақтың даңқты ұлы, Мәскеу Олимпиадасының жеңімпазы, әлем чемпионы, «Қазақстанның Еңбек Ері» Жақсылық Үшкемпіров дүниеден өткен болатын. Дарабоз тұлғаны халқы ешқашан ұмытпайды.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ТОКИО-2020

ТАРИХИ ЖЕҢІСКЕ ТОЛЫ БОЛДЫ

ҚР Мәдениет және спорт министрі Ақтоты Райымқұлова Паралимпиада чемпиондарын жеңісімен құттықтады.

«Бүгін Токио төріндегі байрақты бәсекеден оза шауып, қазақ халқына олжа алып келген ел Тәуелсіздігінің 30 жылдығына алтын, күміс және қола медаль сыйлаған паралимпиадашы спортшыларға салтанатты түрде құрмет көрсетуге жиналып отырмыз.

Тарихи жеңіске толы Паралимпиада ойындары кеше ғана шымылдығын жапты. Елге оралған азаматтарымызбен осы залда кездесіп отырғанымызға қуаныштымыз», - деді Мәдениет және спорт миинстрі салтанатты шарада. Айта кетейік, Паралимпиада ойындарында Қазақстан 5 медаль алды. Оның біреуі - алтын, 3-еуі күміс, 1-і қола медаль. Жалпы командалық есепте қазақстандық спортшылар 51-орынға табан тіреді. Бүгін Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Жарлығымен Давид Дегтярев III дәрежелі «Барыс» орденімен, Зарина Байбатина, Теміржан Дәулет, Әнуар Сариевтер «Парасат» орденімен, Нұрдәулет Жұмағали «Құрмет» орденімен марапатталды. Қырымбек Көшербаев іс-шара барысында алтын медаль алған Давид Дегтяревке 106 миллион теңге, күміс медальге ие болған Зарина Байбатина, Теміржан Дәулет, Әнуар Сариевтерге 63 миллион теңге, қола жүлдегер атанған Нұрдәулет Жұмағалиге 31 миллион теңге қаржылай сыйақы табыстады.

www.inform.kz

ТОКИО -2020

XXXII ЖАЗҒЫ ОЛИМПИАДА ОЙЫНДАРЫ 2021 ЖЫЛЫ 23 ШІЛДЕ МЕН 9 ТАМЫЗ АРАЛЫҒЫНДА ЖАПОНИЯ ҚАЛАСЫНДА ӨТТІ. ҚАЗАҚ СПОРТШЫЛАРЫ АЛТЫНДЫ ҚАНЖЫҒАМЫЗҒА БАЙЛАМАСА ДА 8 ҚОЛАНЫ ҚАНАҒАТ ТҰТТЫ. СОНЫМЕН ҚАТАР, БІЗДІҢ ЕЛДІҢ ТӨРЕШІЛЕРІ АЛҒАШ РЕТ ОЛИМПИАДА ОЙЫНДАРЫНА ТӨРЕШІЛІКЕТТІ. МЕРУЕРТ КАУКЕЕВА МЕН ЮЛИЯ ИГНАТЧЕНКО ОНЫҢ ЕСІМДЕРІ ҚАЗАҚСТАН ТЕННИСІНІҢ ТАРИХЫНДА ОЛИМПИАДА ОЙЫНДАРЫНДА ТӨРЕЛІК ЕТКЕН АЛҒАШҚЫ СУДЬЯЛАР РЕТІНДЕ САҚТАЛАТЫН БОЛАДЫ.

ЖЕРЛЕСІМІЗ ТӨРЕШІЛІК ЕТТІ

Қос қызымыз алдын ала раунд матчтарында, сондай-ақ ерлер мен әйелдер арасында алтын мен қола үшін жекелей сында төрелік сынақтан өткен болатын. Үстіміздегі жылы «Большой шлем» турнирінің Australian Open, Roland Garros және Wimbledon турнирлеріне қатысты. Сонымен қатар, Меруерт Каукеева мен Юлия Игнатченко қола белгісі бар халықаралық төрешілер тобына қосылып 2020 жылы әйелдер арасындағы ең таланты төрешілердің WTA командасына енді.

Негізі Меруерт Каукеева Жетісу университетінің түлегі. Ол 2012 жылы Жетісу университетінің дене шынықтыру факультетіне түсіп 2016 жылы жылы бітіреді. Қазақстан теннис федерациясының баспасөз орталығы кішкентай қалада туып-өскен қыздың мұндай жетістігі таң қалдырыпты.

Меруерт төреші боламын деп мүлдем ойламаған. Бала күнінен теннис бапкері болуды армандаған. Содан 16 жасынана бастап, балалармен жұмыс жасаған. 2014 жылы Қазақстан теннис федерациясы төрешілік бойынша семинар ұйымдастырған сәтте, Алматы облысы, Талдықорған қаласынан Меруерт барады. Басында қобалжу сәтін бастап кешкен қаршадай қыз, семинардан алған білімі оны одан сайын шыңдайды. Юлия Игнатченко Меруеттің тәлімгер болса, қазір екеуінде де қола белгілері бар. Семинардағы білімі арқылы 2015 жылдан бастап судьялықты бастаған Меруерт алғаш рет 2015 жылдың жазында Стамбул қаласында алғашқы турнирді өткізеді. Сөйтіп, биылғы XXXII Жазғы Олимпиадаға төрешілігінің тізгінін ұстады.

А. ҚҰСЫМАНҚЫЗЫ.

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА

ЖАҢА ОҚУ ЖЫЛЫ ЖЕТІСУ УНИВЕРСИТЕТІ ҮШІН ЖАҚСЫ ЖАҢАЛЫҚПЕН БАСТАЛДЫ. БІЛІМ ОШАҒЫНЫҢ №2 КОРПУСЫНАН ЖҮЗУ БАССЕЙНІ АШЫЛДЫ.

ЖАҢА БАССЕЙН ҚОЛДАНЫСҚА БЕРІЛДІ

Университет қолдауымен құрылыс саласы жоспарлы түрде орындалып, қызметкерлер мен білімгерлер үшін шағын бассейн орнатылды. Бұл туралы университет ректоры Қуат Маратұлы: *«Екінші оқу корпусының аумағындағы жаңа нысан студенттер мен қызметкерлердің, оқытушы ұстаздардың игілігі үшін салынды. Ол жаңа оқу жылында қолданысқа беріледі және оқытушылар мен қызметкерлер, білімгерлер еркін келіп жүзуіне болады. Жалпы Жетісу университеті білім алушылар мен қызметкерлерге барынша қолайлы жағдай жасауға тырысады. Былырғы оқу жылында жаңа жатақхана қолданысқа берілген болатын. Пандемияға байланысты ол жерде студенттер тұра алмады. Бұйырса, биылғы оқу жылында жатақхана тұрғындары көбейеді деген үміттемін»,* – деп жылы лебізін білдірді.

Ардагүл ӘСКЕРБЕК

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ӨНЕРГЕ ҚАНАТ ҚАҚҚАНДАР

ТАЛПЫНҒАН ЖЕТЕР МҰРАТҚА

Камаш АМАНЖОЛОВА: *«Немерем – Айсана Шындаулетова Назарбаев Зияткерлік мектебінің 3 «а» сыныбында оқиды. 2019 жылы осы білім ордасының табалдырығын аттады. Ол өз қолымен, фантазиясымен картон қағазы немесе басқа материалдармен желім арқылы заттардың макеттерін, моделін жасауды ұнатады. Сонымен қатар бос уақытын сурет салуға жұмсайды. Табиғат аясында серуендеп, оны тамашалағанды жақсы көреді. Немеремнің қолөнерге, оның ішінде бейнелеуге деген құштарлығын кішентай кезінен байқап, әр кезде қолдау танытып келеміз. Бес жасында Талдықорған қаласындағы Басқару негіздер мектебіне (ШОУ) барып, даярлық тобында ерекшелігімен көзге түсті.*

Бала бойындағы талантын дамыту үшін оған тиісті жағдайлар жасап, әр кезде қолдау көрсету керек. Сондықтан осы жылы жазғы демалыста «Мейірім» шығармашылық орталығының ашылғанын естіп, немеремді сол орталыққа бейнелеу өнері (сурет салу) үйірмесіне жаздырдық. Ол үйірмедегі ұстаздарының айтқанын, үйреткенін бұлжытпай орындап, сабақтарына қатысып отырды. Әр сабағы қызығушылық пен өнерпаздыққа толы болды.

Айсананың әлі де шығар шыңы мен белестері көп екеніне сенімдімін. Осындай талантты балалардың қызығушылығын арттырып жүрген мектеп қабырғасындағы және «Мейірім» шығармашылық орталығының барлық ұстаздарына үлкен алғысымды айтып, еңбектеріңіз әрқашан жана берсін дегім келеді».

* * *

Айнұр Тұрлыбайқызы: *«Ұлым – Боран Хансұлтан Рауанұлы Назарбаев зияткерлік мектебінің 3 сыныбында оқиды. Ол өте ашық, сөйлеп қалған бала. Сондықтан да оны «біздің радиомыз» деп атап кеткенбіз. Кез келген тақырыпта ойын ашық әрі нақты жеткізеді. Айналасындағы адамдармен, құрдастарымен оңай тіл табысады.*

Футбол ойнағанды өте жақсы көреді. Қағаздан әр түрлі заттар жасауды хоббиіне айналдырған. Болашақта атына сай елді басқаратын «Хансұлтан патша» деген боламын дейді.

«Мейірім» орталығында шешендік өнер және оригами үйірмесіне қатысады. Ұстаздарының арқасында тіл өнері мен қол өнерін дамыту үстінде. Орталыққа барғанның арқасында оригами сабағының жаңа техникаларын үйренді, шешендік өнер үйірмесінде тәрбиелік мәні бар өте көп әңгімелермен танысып, оны бізге, туыстарға да айтып жүреді.

Ал, қызым – Боран Райана Рауанқызы қаладағы №9 орта мектептің 2 сыныбында оқиды. Ол кішкентайынан сурет салуды ұнатады. Бұл өнері атасынан дарыған. Райана салмақты, жанашыр, істеген ісіне жауапкершілікпен қарайды. Болашақта дизайнер болуды армандайды.

«Мейірім» шығармашылық орталығында бейнелеу және шешендік өнеріне қатысады. Үйірмелерде алған білімін мектепте сурет және әдебиеттік оқу сабақтарында қолданамын деп қуанып жүр. Райана барлық туыстың туған күніне міндетті түрде сурет салып сыйлағанды жақсы көреді».

Айнұр Тұрлыбайқызының сөзінше, Боранның үлкен атасы қолөнерші болыпты. Балаларының осындай өнерлі болуы сол кісіден берілген дейді. Аталары өзінің бойынан бұл өнерді төртінші сыныпта байқапты. Сол кезде Ілияс Жансүгіров, Сәкен Сейфуллиннің портреттеріне қарап айнытпай салған екен. Үлкен сыныптарда батырлардың суретін сала бастаған. Алайда, бойдағы бар өнерін ары қарай дамытпай қалған. Аталарының жалғастыра алмаған өнерін бүгінде Хансұлтан мен Райана жалғап жатқаны қуантады.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

БІЛГЕНГЕ МАРЖАН

ҚЫРКҮЙЕКТЕ БОЛАТЫН ТАБИҒИ ҚҰБЫЛЫСТАР

Қыркүйек – күздің алғашқы айы. Қазіргі ұстанып жүрген күнтізбеміздің 9-шы айы. Күз түсіп, аздап күн салқындайтын кез. Қыркүйек атауы қайдан шыққан?

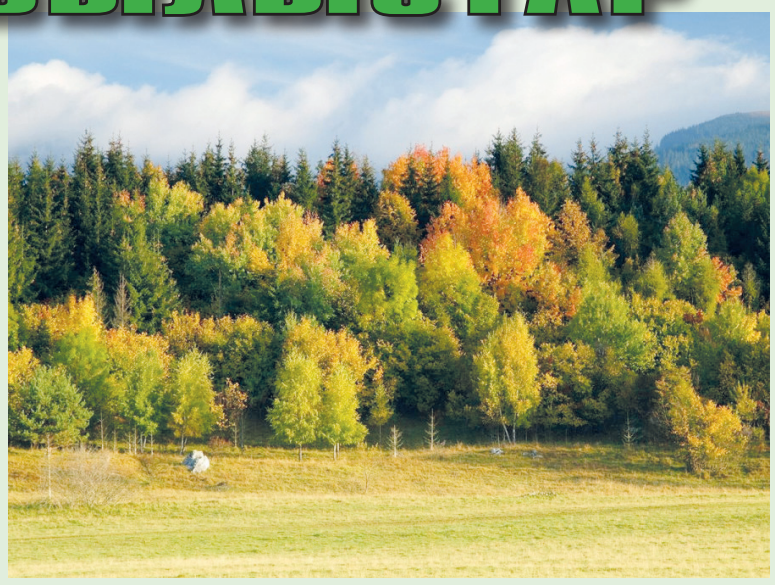

Атаудың шығуы туралы пікір әртүрлі. Көбіне бұл атау мал шаруашылығына байланысты шыққан деседі. Қой мен ешкінің төлдеу мерзімін реттеу, атап айтқанда, оны жылдың жылы айларына келтіру және малдың қоңын толтыру мақсатымен қазақ шаруалары жаздың басында (көбіне маусым айының аяғында немесе шілденің басында, жердің географиялық жағдайына байланысты) қошқарлар мен текелерге күйек байлаған. Байланған күйек 90 күннен кейін алынып, аталық малдар еркін, бос жіберілетін болған.

Күйек – киізден істелген күректей бір зат.

Қыр қазақтарының күйек ағытатын айы "қыркүйек" деп аталған. Қой мен қошқар осы айда "қосылып", мал көктемге таяу төлдейді. Егер одан ерте қосылса, онда қой қыста төлдеп, суықтан қозы қырылып қалуы мүмкін.

Бұл кезде ұсақ мал қырдағы жазық жерге әкелінеді. Қошқарлардың күйегі алынады. Саулықтың да күйлейтін шағы. Малды жазыққа әкелетіні – жазы жер саулықтардың қашуына ыңғайлы. Мал күйлі, ауа райы қолайлы мезгіл. Сондықтан осы шақты күйек кезі немесе қыркүйек дейді.

Үш ай тоқсан болғанда
Құтылар қошқар күйектен, – делінеді.

Нысанбай жырауда:

Ай үш тоқсан күні еді,
Шаруа шешкен күйегін, – дейтін жолдар бар.

Сол сияқты:

Ел күйекті шешіпті,
Есепші айтты десіпті. (І. Жансүгіров. "Күз" өлеңі)

Атаудың шығуына **«қырғи»** атауы себеп болуы мүмкін деседі. Қырғи деген құс осы айда балапандарын қанаттандыратын көрінеді. Мұндай табиғи құбылыс та атауға себеп болуы мүмкін.

Табиғи құбылыстар

Қыркүйекте болатын ірі табиғи құбылыстардың бірі – Сүмбіле жұлдызының тууы. Сүмбіле жазда көк аспаннан жоғалып кетеді де, қыркүйек айының ортасына таман туып, көзге көрінетіндей келбетте болады. Мұны "Сүмбіленің тууы" дейді.

Халқымыз үшін Сүмбіленің тууы – зор белгі. Бұл уақытта күн аздап суыта бастайды. "Сүмбіле туса, су суыр" дейді. Яғни, су салқындайды. Сүмбіле туған сәттен бастап түн де суытады. Сондықтан бұл мезетте сыртқа, далада жатпаған, ұйықтамаған дұрыс.

Осы кезден бастап жауын-шашын көбейеді. Осыны күз келді дейді. Күндіз күн шуақты болғанымен, түнде суытып кетеді. Содан шөптің басында шық пайда болады.

Қыркүйекте болатын тағы бір табиғи құбылыстың бірі – **күн мен түннің** теңесуі. Ол қыркүйек айының 22 немесе 23 жұлдызына сәйкес. Бұл дата жыл сайын өзгеріп отырады. Кібісе жылда (366 күн толық келетін жыл) бір күн артық болғандықтан күн мен түннің теңесетін уақытында аздаған айырмашылық бар. Бұл – күзгі теңелу. Оңтүстік жарты шарда, керісінше, наурыздағы күн мен түннің теңелуі күзгі, ал, күн мен түннің қыркүйекте теңелуі көктемгі болып саналады.

massaget.kz.

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Ардагүл ӘСКЕРБЕК – тілші
Жания КАРАУЛОВА – тілші

Кезекші редактор: Ж. КАРАУЛОВА.

Алатау
Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.
Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 3554
Тапсырыс № 885
Индекс 15534